

BESTEDINGSPLAN

FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID

VRIJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM

Faculty
of Law

Sectorplan Rechtsgeleerdheid

Bestedingsplan Vrije Universiteit Amsterdam

Managementsamenvatting

De Faculteit Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit Amsterdam heeft een sterk empirisch-juridisch onderzoeksprofiel. Zij zal dit profiel in het kader van het Sectorplan volop stimuleren en versterken via onderzoek en opleiding van staf en studenten. Er wordt volledig ingezet op één inhoudelijk speerpunt: Empirical Legal Studies (ELS). Deze stroming in het rechtswetenschappelijk onderzoek doet empirisch-juridisch onderzoek (kwalitatief en kwantitatief) naar:

- De assumpties die aan het recht ten grondslag liggen;
- De wijze waarop het recht wordt toegepast;
- En de effecten van het juridisch systeem en het recht in de samenleving.

De faculteit kiest in het kader van het Sectorplan niet alleen voor één focus (ELS) maar ook voor de massa van alle onderzoeksprogramma's. Dit zal leiden tot belangrijke inhoudelijke en methodologische vernieuwingen. Inhoudelijk zal vernieuwend onderzoek worden gedaan naar veiligheidsvraagstukken, migratierechtelijke vraagstellingen, technologische ontwikkelingen en medisch-ethische vraagstukken, (v)rechtscheidingen en de bescherming van ouderen, procedures rond de verdeling van schaarse rechten (zoals aanbestedingen), de toegankelijkheid van wetgeving en de bescherming van werknemers (in preciaire arbeidsrelaties) en alternatieve geschilbeslechting bij niet-opzettelijke schadeveroorzaking (zoals verkeersongevallen en medische fouten). Methodologisch vernieuwend is de toepassing op juridische thema's van zowel kwantitatieve als kwalitatieve empirische onderzoeksmethoden en de voorgenomen samenwerking in het '*Amsterdam Behavioral Law & Economics Lab*', waarbij (vaak voor het eerst) experimenteel en kwantitatief onderzoek mogelijk wordt voor nieuwe juridische onderzoeksdomeinen.

Bijgevoegd plan omvat een samenhangend totaalpakket, gefinancierd uit gelden uit het Sectorplan en substantiële inzet van eigen middelen. Daarmee beoogt de faculteit duurzame veranderingen te bereiken in onderwijs en onderzoek, waarbij onderwijs en onderzoek nadrukkelijk met elkaar zijn verbonden. We versterken onze onderzoeksgemeenschap op ELS-gebied via (nieuwe) studenten, promovendi, jonge onderzoekers en opleiding van en samenwerking tussen zittende stafleden. Binnen drie jaar zijn daarvan de eerste resultaten zichtbaar, onder meer in vorm van een nieuwe opleiding (Law in Society), nieuw ontwikkelde ELS-cursussen, Research Tracks en versterkte samenwerking in Research Masters, een ELS-Helpdesk en gestarte promotietrajecten en 'Research-focused UD tenure-tracks'. Binnen zes jaar is op deze faculteit een nieuwe generatie ELS-onderzoekers opgeleid en zijn de empirisch-juridische vaardigheden van studenten, promovendi en staf versterkt. Daarnaast worden de kansen voor ELS over de volle breedte van het facultaire onderzoek gegrepen en heeft de faculteit binnen Nederland en Europa een herkenbaar ELS-profiel en een dominante positie op belangrijke ELS-onderzoeksterreinen, waaronder in ieder geval migratierechtelijke en veiligheidsvraagstukken.

Tussen meer juridisch georiënteerde onderzoekers en meer empirisch georiënteerde onderzoekers zijn na zes jaar zoveel verbindingen ontstaan door samenwerking, opleiding en een nieuwe generatie empirisch-juridische onderzoekers, dat Empirical Legal Studies binnen deze faculteit niet alleen als vernieuwend maar ook als 'mainstream' onderzoek wordt beschouwd. Daarbij is de faculteit ook nauw verweven met de ontwikkelingen op dit terrein binnen Nederland en in het buitenland.

Inhoudsopgave

I. Algemene informatie	7
1.1 Faculteit Rechtsgeleerdheid VU: Law in Action in onderwijs en onderzoek	7
1.2 Onderzoeksprogramma's.....	9
II. Speerpunt HR-beleid	15
2.1 Jonge aanwas.....	15
2.2 Doorlooptijd promotietrajecten	17
2.3 Diversiteit/inclusiviteit.....	19
III. Onderzoekslijn(en)	22
IV. Samenwerking: focus en massa	28
Bijlage 1 - Begroting	30
Bijlage 2 - Kengetallen	35
2.1 Input financiële middelen in k€	35
2.2 Wetenschappelijk personeel	36
2.3 Nieuwe posities sectorplan.....	38
2.4 Doorlooptijd reguliere promotietrajecten.....	39
2.5 Doorlooptijd reguliere promotietrajecten gecorrigeerd met deeltijd/ zwangerschap/ langdurige ziekte.....	39
2.6 Onderwijs: instroom – inschrijvingen – diploma's.....	40
2.7 Onderzoeksoutput	41
Bijlage 3 – Oplegbrief RDR aan commissie-Prins	43
Bijlage 4 – Beschrijving onderzoeksprogramma's	47

I. Algemene informatie

1.1 Faculteit Rechtsgeleerdheid VU: Law in Action in onderwijs en onderzoek

De Faculteit Rechtsgeleerdheid van de VU heeft een sterk empirisch-juridisch onderzoekprofiel en wil dit profiel in het kader van het Sectorplan via onderzoek en opleiding van staf en studenten volop stimuleren en versterken. Daarom heeft de faculteit gekozen om volledig in te zetten op één inhoudelijk speerpunt: Empirical Legal Studies (ELS). Deze stroming in het rechtswetenschappelijk onderzoek doet empirisch-juridisch onderzoek (kwalitatief en kwantitatief) naar:

- de assumpties die aan het recht ten grondslag liggen;
- de wijze waarop het recht wordt toegepast;
- en de effecten van het juridisch systeem en het recht in de samenleving.¹

Met ELS wordt zowel inhoudelijke als methodische vernieuwing beoogd. Het leidt in de kern tot wetenschappelijke vernieuwing via nieuwe vragen en nieuwe antwoorden. ELS omvat meer dan alleen methodische vernieuwing. Het leidt ook tot nieuwe vormen van samenwerking tussen (sub)disciplines en nieuwe inhoudelijke vraagstellingen door normatieve vraagstukken en empirische veronderstellingen actief op elkaar te betrekken en kritisch te toetsen. Juridische vraagstukken zijn niet alleen gebaseerd op normatieve veronderstellingen maar ook op empirische veronderstellingen over de maatschappelijke omgeving waarin recht vorm krijgt en haar uitwerking heeft. ELS zal daarom leiden tot een verrijking en verdieping van het juridisch onderzoek en onderwijs.

Law in Action en empirisch-juridische opleidingen

De faculteit biedt van oudsher drie bacheloropleidingen aan: Rechtsgeleerdheid, Notarieel Recht en Criminologie. Het onderwijs binnen de faculteit is georiënteerd op 'Law in Action', een benadering waarin de maatschappelijke betekenis van het recht centraal staat. De vraag is steeds: Hoe beïnvloedt het recht mensen en organisaties in de samenleving, en andersom, hoe beïnvloeden maatschappelijke ontwikkelingen het recht?

De opleiding Criminologie viert dit jaar haar 50-jarige bestaan en de substantiële aantallen studenten Criminologie en stafleden die zijn betrokken bij deze empirisch-juridische opleiding hebben gezorgd voor veel dynamiek en samenwerking op het gebied van onderzoek. Belangrijke raakvlakken zijn er op dit moment bij onderzoek op het gebied van nationaal en internationaal strafrecht, privaatrecht (o.a. familierecht) en bestuursrecht (o.a. bestuursrechtelijke reacties op criminaliteit/overlast en migratierecht).

Met ingang van het studiejaar 2019-2020 start de faculteit met een innovatieve empirisch-juridische bacheloropleiding 'Law in Society' (LLB). In plaats van de traditionele benadering van publiek-, privaatrecht en strafrecht focust deze opleiding op maatschappelijke problemen, waarbij wordt gekeken hoe verschillende juridische invalshoeken daarop kunnen worden toegepast. Ook kenmerkt deze opleiding zich door een multidisciplinaire benadering met een sterke component uit de sociale wetenschappen (waaronder methoden en technieken van onderzoek). Daardoor hebben afgestudeerden een duidelijk empirisch-juridisch profiel. Het gaat om een Engelstalige, selectieve opleiding waarbij gebruik wordt gemaakt van het

¹ Zie ook: Sectorplan Rechtsgeleerdheid: Samenwerking en vernieuwing (2018, pp. 63-64).

concept van de 'Mixed Classroom', waarbij de diversiteit van deelnemende studenten positief wordt gewaardeerd en nadrukkelijk wordt ingezet bij het bestuderen van maatschappelijke en juridische vraagstukken vanuit verschillende perspectieven.

Voor het onderzoek aan de faculteit zal deze nieuwe opleiding een nieuwe instroom en doorstroom van een diverse (internationale) studentenpopulatie betekenen, terwijl het voor (internationale) onderzoekers ook beter mogelijk wordt om ook in de Bachelor (Engelstalig) onderzoek en onderwijs te combineren. Omdat onderwijs en onderzoek aan de faculteit sterk met elkaar zijn verbonden, is dit een zeer belangrijke ontwikkeling in het kader van het Sectorplan.

Master Research Tracks en Research Master

De faculteit biedt een grote verscheidenheid aan (deels selectieve) Masteropleidingen aan, die in sommige gevallen ook nadrukkelijk zijn gekoppeld aan sterke onderzoeksprogramma's. De opleiding Criminologie biedt zowel een Bachelor Research Track als een Master Research Track aan. De Master Research Track omvat een programma van 30 extra EC en is bedoeld voor studenten die willen promoveren, onderzoeker willen worden of hun arbeidsmarktpositie met dit extra programma willen versterken.

Met ingang van het collegejaar 2019-2020 zal ook de Research Track Rechtsgeleerdheid starten. Deze Research Track kan worden gevolgd naast een inhoudelijk gespecialiseerde Master en beoogt juridische studenten met onderzoeksinteresse in een vroeg stadium van de Master te stimuleren extra empirische onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen en hen te koppelen aan begeleidende staf. Daarnaast is de VU Amsterdam met de RUG betrokken bij de tweejarige Onderzoek Master Rechtswetenschappelijk Onderzoek. Voorts is met de UU de intentie uitgesproken tot samenwerking in de bestaande Engelstalige Master 'Legal Research' (zie verder sectie 2.1).

Aanwas van onderzoekers: van basis tot top van de personeelspiramide

De synergie tussen onderwijs en onderzoek komt ook tot uitdrukking in de manier waarop wij de doelstelling op het gebied van de aanwas van onderzoekers willen bereiken. Wij beogen bij te dragen aan deze doelstelling uit het Sectorplan door de 'personeelspiramide' nadrukkelijk te verbreden, vanaf de basis tot de top. Dit willen wij als volgt bereiken.

Ten eerste, door naast een bestaande opleiding Criminologie (met een Bachelor en Master Research Track) in 2019-2020 te starten met een andere innovatieve empirisch-juridische opleiding 'Law in Society'.

Ten tweede, door het 'Law in Action' profiel in de bacheloropleiding te benadrukken en door het stimuleren van doorgroei in de wetenschap, o.a. door versterking van onderzoeksvaardigheden. Hiertoe zal in 2019-2020 een Master Research Track worden ingevoerd voor de juridische Masteropleidingen.

Ten derde, door het versterken van specifieke empirisch-juridische vaardigheden van studenten, promovendi en staf en doelgerichte investeringen in het kader van het Sectorplan (zie later). De 'top' van deze piramide zal in dit Sectorplan nadrukkelijk aandacht krijgen, maar voor duurzame veranderingen op de lange termijn is doelbewust investeren in de basis (tevens vanuit andere middelen dan het Sectorplan) minstens even belangrijk.

1.2 Onderzoeksprogramma's

Het facultaire onderzoek is ondergebracht in thematische onderzoeksprogramma's en in een facultair en een interfacultair onderzoeksinstituut: het facultaire Kooijmans Instituut en het Amsterdam Law and Behavior Institute (A-LAB), waarin primair de samenwerking wordt vormgegeven met andere VU-faculteiten en het in hetzelfde gebouw gehuisveste Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR, onderdeel van NWO).

De Taskforce Empirical Legal Studies, bestaande uit de twee directeuren van deze instituten, zal dit Sectorplan operationeel aansturen. Deze Taskforce is daarmee in persoon vertegenwoordigd in het Faculteitsbestuur (vice-decaan/ portefeuillehouder Onderzoek), de interuniversitaire samenwerking op het gebied van ELS (in het kader van dit Sectorplan) en de Landelijke Werkgroep ELS. Op deze manier zijn er ook binnen de faculteit korte lijnen met de programmaleiders (voor belangrijke ontwikkelingen op het gebied van onderzoek), het onderwijsbestuur en een nieuw aan te stellen hoogleraar Methoden van empirisch-juridisch onderzoek (voor belangrijke ontwikkelingen op het gebied van opleiding van stafleden en begeleiders van empirisch-juridische promotietrajecten).

Bij de vorige onderzoeksvisitatie werd het grootste onderzoeksprogramma, 'Empirie en Norm' als 'Excellent/world leading' beoordeeld. Ook de programma's 'Migratierecht' en 'Public Contracts: Law & Governance' scoorden 'Excellent/world leading' op wetenschappelijke kwaliteit. Eén onderzoeksprogramma kreeg de beoordeling 'good', terwijl de andere onderzoeksprogramma's de beoordeling 'very good' kregen. De zeer positieve evaluatie van de onderzoeksprogramma's bij de visitatie (zie onderstaande tabel) heeft daarom maar tot één wijziging geleid: de programma's 'Amsterdam Centre for Comprehensive Law' en 'Public and Private Interests in Finance and Business Law' zijn nu ondergebracht in het nieuwe onderzoeksprogramma 'Law, Markets and Behavior'. De bestaande structuur, de omvang en de beoordeling van deze programma's zijn weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1 – Overzicht onderzoeksprogramma's: omvang en beoordeling visitatie 2009-2015

	Onderzoeks-fte 2018	Research quality	Relevance to society	Viability
Empirie en Norm	11,80 fte	excellent	very good	excellent
Migratierecht	6,77 fte	excellent	excellent	very good
Public Contracts: Law & Governance	3,46 fte	excellent	very good	very good
Amsterdams Centrum voor Familierecht	3,12 fte	very good	very good	very good
Boundaries of Law	8,27 fte	very good	very good	very good
Fundamental Rights, Regulation and Responsible Government	4,02 fte	very good	very good	good
Law, Markets and Behavior (voorheen Amsterdam Centre for Comprehensive Law en Public and Private Interests in Finance and Business Law)	8,36 fte	good very good	very good very good	good excellent
Faculteit als geheel	45,80 fte*	very good	very good	good

* Het totaal aan onderzoekstijd wijkt af van het totaal dat in de 2018-tabel op p. 23 staat opgenomen. Het verschil is te verklaren doordat in de tabellen op p. 23 met een peildatum is gewerkt, terwijl voor deze tabel de onderzoekstijd over heel 2018 is meegenomen.

Empirical Legal Studies over de volle breedte van het facultaire onderzoek

De onderzoeksprogramma's variëren in grootte (van omvangrijk tot relatief klein) en het ene programma heeft een sterker empirisch-juridisch onderzoeksprofiel dan het andere. Toch vindt in ieder programma reeds in meer of mindere mate empirisch-juridisch onderzoek plaats. Daarnaast zijn overal inhoudelijk kansen op theoretische en empirische vernieuwing door middel van Empirical Legal Studies. Deze gezamenlijke overtuiging wordt door alle programmaleiders onderschreven en zij willen ook allemaal met hun programma een actieve bijdrage leveren aan dit Sectorplan.

Op basis van dit draagvlak kiest de faculteit nadrukkelijk voor het stimuleren van Empirical Legal Studies over de volle breedte van alle onderzoeksprogramma's. De faculteit kiest daarbij in het kader van het Sectorplan voor één focus (Empirical Legal Studies) en voor de massa van alle onderzoeksprogramma's.

Door middel van samenwerking en door opleiding van studenten, promovendi en staf willen we de kansen die er op het terrein van empirisch-juridisch onderzoek liggen grijpen en omzetten in innovatief onderzoek. Dit zal in onze overtuiging leiden tot een verrijking en verdieping van het juridisch onderzoek en tot nieuwe vormen van duurzame samenwerking.

De gedachte dat samenwerking tussen meer juridisch georiënteerde onderzoekers en meer empirisch georiënteerde onderzoekers grote meerwaarde heeft voor de juridische wetenschap, zal op verschillende manieren vorm krijgen: door opleiding van een nieuwe generatie studenten en onderzoekers, door opleiding van en samenwerking tussen bestaande stafleden (en jonge onderzoekers) en door het onderzoek te richten op de onderzoeksterreinen waar dit de meeste meerwaarde heeft. De duurzame verandering die wij beogen bestaat uit de aanwas van jonge onderzoekers (met nieuwe vaardigheden), het toevoegen van empirisch-juridische onderzoeksmethoden aan de gereedschapskist van zittende staf,

nieuwe samenwerkingsvormen en versterking van reeds bestaande netwerken door gezamenlijke activiteiten. De ambitie van deze faculteit in het kader van dit Sectorplan ligt in het benutten van de kansen tot wetenschappelijke vernieuwing die Empirical Legal Studies biedt over de volle breedte van alle onderzoeksprogramma's.

Beknopte beschrijving onderzoeksprogramma's en ELS-innovatie

Bestaande onderzoeklijnen zullen in het kader van dit Sectorplan worden versterkt, vernieuwd of veranderd. Op dit moment kunnen de onderzoeksprogramma's op de volgende manier beknopt worden beschreven, waarbij ook is aangegeven welke vernieuwende onderzoeksthema's/-vragen met Empirical Legal Studies ter hand kunnen worden genomen. Tevens wordt het 'Amsterdam Behavioral Law & Economics Lab' – een samenwerkingsinitiatief van juristen en (gedrags)economen – genoemd met daarbij de mogelijkheden die dit lab biedt voor het facultaire onderzoek. Uitgebreide beschrijvingen van de programma's en de ELS-plannen zijn als bijlage opgenomen.

Empirie en Norm

Empirie en Norm combineert onderzoek vanuit zowel juridisch-normatief als criminologisch-empirisch perspectief binnen een van de volgende vier onderzoeklijnen 1) Beslissen in de strafrechtelijke keten en handhaving, 2) Levensloop en criminele carrières, 3) Criminaliteit in georganiseerd verband en 4) Internationale misdrijven.

Het facultaire ELS-programma zal binnen 'Empirie en Norm' een sterke impuls geven aan het bestaande ELS-onderzoek en vooral worden aangewend om onderzoeksprojecten uit te voeren waarbij de expertise van zowel strafrechtsjuristen als criminologen is vereist. Met de steeds sterker gearticuleerde wens vanuit samenleving en politiek om tot 'evidence based' interventies in het strafrechtelijk domein te komen, kan hierbij bijvoorbeeld gedacht worden aan wetsevaluaties, effectstudies en/of procesevaluaties van bestaand beleid. In lijn met de facultaire ambities om verder te internationaliseren, vormen de extra middelen ook een sterke stimulans en mogelijkheid om meer comparatieve studies uit te voeren naar de toepassing en effecten van juridische interventies in andere (ons omringende) landen.

Met haar interdisciplinaire staf van criminologen en juristen, expertise in het uitvoeren van zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek, alsmede ruime ervaring in het uitvoeren van (inter)nationale evaluatie-onderzoeken zet het programma de komende jaren in op het voortzetten, versterken, vernieuwen en uitbreiden van ELS-onderzoek. De ervaringen die binnen het programma zijn opgedaan met het publiceren van ELS-onderzoek in internationaal toonaangevende tijdschriften, het bijdragen aan en opzetten van internationale en interdisciplinaire consortia en integreren van ELS-onderzoek in het onderwijs zullen de komende jaren breed binnen de faculteit worden gedeeld.

Migratierecht

Dit programma richt zich op onderzoek op het gebied van asiel- en vluchtelingenrecht en gezinshereniging. Actuele thema's betreffen de humanitaire kosten van grenscontrole, de intersectie van familie- en migratierecht, 'ras/gemengdheid' en migratie, de rol van rechters, internalisering en externalisering van grenscontrole, de rol van tijd in migratierecht en het EU-beginsel van wederzijds vertrouwen.

Voor een voortdurend veranderend en altijd maatschappelijk en politiek gevoelig rechtsgebied als het migratierecht is het van groot belang de maatschappelijke betekenis centraal te stellen in het onderzoek. Het programma heeft dan ook al ruime ervaring opgedaan met onderzoek dat niet louter juridisch-dogmatisch van aard is. Op ELS-gebied zullen de volgende drie benaderingen centraal staan. Ten eerste, de assumpties die aan het migratierecht ten grondslag liggen. Het gaat hierbij onder meer om de totstandkoming van het huidige migratierecht, de rol die verschillende actoren (politici, beleidsmakers, rechters, Ngo's, migranten etc.) hebben gespeeld in die totstandkoming en de strijd die is gevoerd over frames en probleemdefinities van het migratierecht. Ten tweede, de wijze waarop het recht wordt toegepast door uitvoerders (te onderzoeken door middel van dossieranalyse, interviews met actoren in het migratierecht en/of systematische jurisprudentieanalyse). Ten derde, de effecten van het migratierecht in de samenleving. Dit onderzoek richt zich niet alleen op de effectiviteit van het migratierecht, maar ook op de gevolgen van het migratierecht in het dagelijks leven van migranten en hun gezinnen. Hierbij wordt onder meer gebruik gemaakt van kwantitatief onderzoek en kwalitatieve interviewmethoden.

Public Contracts: Law & Governance

Het onderzoek van het programma '*Public Contracts: Law & Governance*' richt zich op overheidscontracten, verdeling van schaarste, publiek-private rechtsverhoudingen, semi-publieke instellingen en de verdeling van verantwoordelijkheden op de markt.

Veel onderzoeksvragen op het terrein van de verdeling van schaarse rechten kennen een empirische component en komen voort uit in de sociale werkelijkheid geconstateerde problemen of knelpunten. In de eerste plaats bestaan er in de praktijk diverse percepties wat betreft de wijze waarop door de overheid geïnitieerde verdelingsprocedures verlopen. Onderzocht zal worden of die percepties wel voldoende stroken met de werkelijkheid. In de tweede plaats zal onderzocht moeten worden of en in hoeverre te verwachten valt dat die werkelijkheid kan worden veranderd door middel van ingrijpen in het juridisch kader. Ten slotte zal – gegeven dat is geprobeerd die werkelijkheid te veranderen door te sleutelen aan het juridisch kader – onderzocht worden of daarmee in de sociale werkelijkheid het gewenste effect is bereikt en – zo niet – hoe dat dan komt.

Amsterdams Centrum voor Familierecht

Het Amsterdams Centrum voor Familierecht omvat twee onderzoekslijnen: i) (Echt)scheiding en haar gevolgen vanuit een juridisch (nationaal en vergelijkend) en multidisciplinair perspectief en ii) Empowerment en bescherming van ouderen en mindervaliden (de uitdagingen van een vergrijzende samenleving). Het familierecht regelt een complexe en steeds veranderende empirische werkelijkheid. De meeste onderzoeksprojecten van ACFL kennen daarom een juridische/ rechtsvergelijkende en empirische component.

Met de doorontwikkeling van ELS komen enkele vernieuwende onderzoekslijnen in een stroomversnelling, zoals op het gebied van (v)echtscheidingen en de bescherming van ouderen in een vergrijzende samenleving. Een concreet voorbeeld hiervan betreft andere manieren van omgang met (v)echtscheidingen ter bescherming van de betrokken kinderen. Voorgenomen wetsherzieningen op dit gebied kunnen op verschillende manieren worden onderzocht: niet alleen juridisch-dogmatisch en rechtsvergelijkend, maar ook door het gebruik van empirische methoden en experimentele designs.

Daarnaast kan vergelijkend onderzoek in andere jurisdicties met vergelijkbare maatregelen ook vernieuwende inzichten opleveren voor de Nederlandse praktijk.

Boundaries of Law

Het onderzoeksprogramma '*Boundaries of Law*' houdt zich bezig met de territoriale, temporele en functionele grenzen van het recht. Deze grenzen staan onder spanning of verschuiven door maatschappelijke ontwikkelingen, zoals te zien is op terreinen als internationaal recht, internetrecht en concrete medisch-ethische vraagstukken.

In aansluiting op het Sectorplan zal verder onderzoek worden gedaan naar de verhouding tussen feiten en normen. Hoe kun je op basis van empirische gegevens normatieve aanbevelingen doen? Hoe verhoudt de effectiviteit van het recht zich tot andere juridische waarden? Hoe kan de symbolisering van wetgeving (met name in bio-ethische kwesties) worden bevorderd? Andere onderzoeksvragen richten zich op de verhouding tussen recht en politiek in debatten over de inhoud van het internationale recht (bijvoorbeeld rond cybercrime) en het redresseren van historisch onrecht. Ten slotte is relevant hoe het recht reageert of moet reageren op snelle technologische ontwikkelingen, opdat een effectieve bescherming van mensenrechten, zoals het recht op privacy, wordt gewaarborgd. Ook rond medisch-ethische vraagstukken spelen deze snelle technologische ontwikkelingen een prominente rol. Het doel van dit empirisch-juridische onderzoek is niet alleen om meer inzicht te krijgen in de totstandkoming en de werking van het bestaande recht, maar ook om na te denken over de relatie tussen de instrumentaliteit van het recht en andere juridische waarden, zoals rechtsbescherming.

Grondrechten, Regulering en de Verantwoordelijke Overheid

Dit programma bestaat uit onderzoekers met een achtergrond in het staats- en bestuursrecht en heeft een thematische focus op beleidsterreinen die eigen zijn aan de sociale rechtsstaat: het arbeidsrecht, de sociale zekerheid, het onderwijs en de bescherming van etnische en religieuze minderheden. In bestaande projecten blijkt al de toegevoegde waarde van empirisch-juridisch onderzoek, zoals op het terrein van het onderwijs- en het sociale-zekerheidsrecht.

Het Sectorplan biedt de kans om het gebruik van ELS verder te integreren in het GRVO-programma. In het rapport van de Nationale Stimuleringsactie ELS is 'de redzaamheid van burgers in het rechtssysteem' aangewezen als een maatschappelijk relevant thema waarbij het gebruik van ELS-methoden een duidelijke meerwaarde kan hebben. Dit thema sluit goed aan bij verschillende onderzoeklijnen uit het programma, waaronder de toegankelijkheid van wetgeving en de bescherming van werknemers in precare arbeidsrelaties, zoals platformarbeid. Een belangrijke vraag betreft bijvoorbeeld de effectiviteit van de handhavingsmechanismen in het arbeidsrecht. Een ander vernieuwend thema voor onderzoek betreft de werking van algoritmen in het bestuursrecht: hoe wordt besluitvorming door bestuursorganen beïnvloed door het gebruik van algoritmen?

Law, Markets and Behavior

Binnen het onderzoeksprogramma '*Law, Markets and Behavior*' (LMB) wordt vanuit een gemeenschappelijke visie onderzoek gedaan op diverse maatschappelijke terreinen die worden

gekenmerkt door een intensieve samenhang van private en publieke belangen en -actoren. LMB omvat drie onderzoekscentra: het Zuidas Instituut voor Financieel en Ondernemingsrecht (ZIFO); het Amsterdam Centre for Comprehensive Law (ACCL) en het Centre for Climate Change and Corporate Responsibility (in oprichting).

Het ACCL heeft al een belangrijk *'track record'* met betrekking tot empirisch-juridisch onderzoek, onder meer op het terrein van letselschade en medische fouten. Een belangrijke vernieuwing ligt in het toepassen van het *Restorative Justice* gedachtegoed en daaraan gerelateerde interventies op andere terreinen dan het strafrecht, zoals het administratief recht en verschillende civielrechtelijke terreinen waarin sprake is van niet-opzettelijke schadeveroorzaking, zoals verkeersongevallen en medische fouten.

Naast plannen voor empirisch-juridisch onderzoek op andere terreinen van het onderzoeksprogramma, is de oprichting van het *'Amsterdam Behavioral Law & Economics Lab'* (zie hieronder) een belangrijke methodologische en inhoudelijke vernieuwing voor LMB (en de faculteit als geheel). De faculteit werkt hierbij samen met onderzoekers van de School of Business & Economics van de VU. Dit maakt (vaak voor het eerst) experimenteel en kwantitatief onderzoek mogelijk voor nieuwe juridische onderzoeksdomeinen. Dit initiatief beperkt zich niet tot onderzoekers van LMB, maar richt zich ook op deelname vanuit andere onderzoeksprogramma's van de faculteit (en daarbuiten).

Amsterdam Behavioral Law & Economics Lab

Het *Amsterdam Behavioral Law & Economics Lab* is een fysieke en virtuele hub op de VU-campus ten behoeve van de uitvoering van hoogwaardig experimenteel onderzoek op het grensvlak van recht en economie in een laboratoriumomgeving. Met de inzet van moderne methoden en technieken op het terrein van de gedragseconomie wordt systematisch onderzoek gedaan naar de relatie tussen recht en gedrag. De gedragseconomie heeft zich in de afgelopen decennia ontwikkeld tot een bloeiende tak van de economische wetenschap. Binnen deze traditie worden vaak binnen een gecontroleerde laboratoriumcontext experimenten opgezet die het mogelijk maken met behulp van gerandomiseerde behandelprotocollen causale verbanden te identificeren die gedrag van individuen en groepen kunnen verklaren. In het *'Amsterdam Behavioral Law & Economics Lab'* bestaan die behandelingen bijvoorbeeld uit regelinterventies. Wat is het effect van een specifieke wet of regel op het gedrag van een individu of een groep, bijvoorbeeld op een markt die door de overheid wordt gereguleerd?

Het *'Amsterdam Behavioral Law & Economics Lab'* vervult twee functies. In de eerste plaats wordt in het lab relevante expertise bij elkaar gebracht in de vorm van samenwerking tussen (gedrags)economen en juristen. Alleen via dergelijke samenwerking kunnen juridisch relevante vragen worden omgezet in hoogwaardig experimenteel onderzoek. In de tweede plaats biedt het lab alle benodigde infrastructuur, van een computernetwerk en programmeerondersteuning tot databeheer en respondententoeegang. Op deze manier kunnen verschillende juridisch relevante thema's op een vernieuwende wijze in een experimentele setting worden onderzocht.

II. Speerpunt HR-beleid

2.1 Jonge aanwas

Onderzoeksmaster

De faculteit participeert sinds 2013 in de tweejarige onderzoeksmaster in Groningen. De instroom vanuit de VU is tot nu toe erg laag, variërend van 0-2 studenten per jaar. De fysieke afstand tussen Amsterdam en Groningen speelt hier zeker een rol. Dit blijft een punt van belemmering voor onze studenten. Ook lijkt de stap vanuit een juridische bacheloropleiding naar een tweejarige onderzoeksmaster groot te zijn. Om de onderzoeksmaster aantrekkelijker te maken bieden wij studenten een studentassistentenschap aan voor de duur van de opleiding, gefinancierd door de faculteit. Zij kunnen hiermee in samenwerking met een vakgroep/ hoogleraar naar keuze een (NWO-)onderzoeksvoorstel voorbereiden. Deze maatregel heeft vooralsnog niet geleid tot een grotere instroom.

De koers die met het Sectorplan wordt ingezet lijkt voor de faculteit interessant. In 2019-2020 voert de faculteit een Master Research Track Rechtsgeleerdheid in die naast een inhoudelijk gespecialiseerde Master kan worden gevolgd. Daarnaast is de faculteit met de Universiteit Utrecht in gesprek over samenwerking in de Engelstalige onderzoeksmaster (die Europeesrechtelijk is ingestoken). Onze staf kan mogelijk complementaire (methodologische en inhoudelijke) expertise leveren en helpen om de instroom te vergroten. Voorts zal de faculteit haar ELS-expertise en ELS-opleidingsaanbod inbrengen bij de doorontwikkeling van het landelijke opleidingsaanbod op het gebied van ELS via de Landelijke Werkgroep ELS.

Maatregelen om de instroom in de onderzoeksmaster te verhogen:

1. De faculteit start in 2019-2020 met de nieuwe bacheloropleiding 'Law in Society', waardoor een nieuwe generatie studenten wordt opgeleid met een empirisch-juridisch profiel.
2. De faculteit voert in 2019-2020 een Master Research Track Rechtsgeleerdheid in, die in combinatie met een inhoudelijk gespecialiseerde Master kan worden gevolgd.
3. De faculteit verkent de mogelijkheden om haar ELS-expertise en ELS-opleidingsaanbod in te brengen in bestaande Research Masters en brengt deze ook in bij de doorontwikkeling van het landelijke opleidingsaanbod.
4. Handhaving van tweejarige studentassistentenschappen voor studenten die de Research Master volgen. Zij worden hiermee in staat gesteld onderzoekservaring op te doen en te werken aan een onderzoeksvoorstel met supervisie van een hoogleraar.

Promotieplaatsen

Stafleden zetten zich in om binnen de studentenpopulatie zo vroeg mogelijk talentvolle studenten te spotten om ze te helpen bij het opbouwen van hun cv, ze te betrekken bij onderzoek, ze te begeleiden bij het schrijven van een onderzoeksvoorstel en ze zo te stimuleren voor de wetenschap te kiezen. Helaas zijn de afgelopen jaren de mogelijkheden voor promotieonderzoek bij de VU-faculteit gedaald. Tien jaar geleden telde de faculteit nog veertien eerstegeldstroompromovendi. Door terugloop van de eerstegeldstroomfinanciering voor onderzoek is het aantal beschikbare facultaire promotieplaatsen

geslonken tot structureel vier; elk oneven jaar worden twee plaatsen opengesteld. In 2021 komen eenmalig nog twee promotieplaatsen beschikbaar. Dit betreffen posities die conform de afspraak tussen de faculteit en het NSCR door de faculteit worden gefinancierd in het kader van de samenwerking in het instituut A-LAB. Met deze standaardplaatsen aangevuld met enkele trajecten die uit de tweede en derde geldstroom worden gefinancierd, is de basis voor het behouden van jong talent voor de wetenschappelijke staf relatief zwak geworden.

Het Sectorplan stelt de faculteit in staat om aanzienlijk meer promotieplaatsen te creëren. In 2020 stelt de faculteit vijf promotieplaatsen open en in de jaren 2021-2024 jaarlijks twee. Concreet betekent dit dat vijf nieuwe PhD-posities in de eerste drie jaar starten en dat in totaal dertien PhD-posities binnen de looptijd van zes jaar zijn gestart. Naar verwachting zullen zeven van deze extra promotietrajecten binnen de Sectorplanperiode worden afgerond, namelijk alle trajecten die in de eerste drie jaar starten. De andere zes trajecten die in de Sectorplanperiode starten zullen doorlopen na 2024 en dus ook niet volledig uit Sectorplanmiddelen kunnen worden gefinancierd; de resterende jaren zullen door de faculteit worden gemacht.

Ervan uitgaande dat de Sectorplanmiddelen na zes jaar structureel worden, zal de faculteit ook na deze periode blijven investeren in promotieonderzoek om van daaruit de rest van de 'wp-piramide' te voeden. Naast de gebruikelijke facultaire promotieplaatsen verwacht de faculteit jaarlijks één extra plaats open te stellen als de Sectorplanmiddelen structureel worden.

Postpromotieplaatsen

Om pas gepromoveerde talentvolle onderzoekers te behouden voor de wetenschap, is de faculteit voornemens om jaarlijks een postpromotieplaats open te stellen. Het betreft hier 'Research-focused UD-Tenure tracks' van vier jaar richting vast dienstverband met 50% onderzoekstijd, 40% onderwijstijd en 10% voor bestuurs- en organisatietaken. Deze Tenure track-UD's kunnen zo meer dan andere pas-gepromoveerden – die meestal een UD-functie met 30% onderzoekstijd krijgen – aan hun onderzoeks-cv werken. Hierbij denken we in elk geval aan het schrijven van (Engelstalige) artikelen, congresbezoek, netwerkopbouw en buitenlandverblijf, waarmee de kans op succes bij NWO-Veni wordt vergroot. Tegelijkertijd hebben de Tenure track-UD's ook nog tijd om zich te ontwikkelen op onderwijs- en managementgebied, noodzakelijk voor hun verdere loopbaan in de wetenschap. De UD-tracks hebben niet noodzakelijkerwijs een ELS-profiel. Doel van de *tracks* is om talentvolle pas-gepromoveerde onderzoekers te behouden voor de wetenschap. Hun expertise moet wel aansluiten bij één van de onderzoeksprogramma's van de faculteit.

Als basis wordt dus ingezet op één postpromotieplaats per jaar. Een positieve uitzondering hierop zijn de jaren 2020 en 2024: in die jaren stelt de faculteit twee postpromotieplaatsen beschikbaar. Komend jaar maakt de faculteit graag een vliegende start. En voor 2024 is de verwachting dat uit de vijf extra promotietrajecten die in 2020 starten meer geschikte kandidaten zullen voortkomen voor de UD-tracks. Op termijn en uitgaande van structurele inbedding van de extra middelen voor de sector stelt de faculteit jaarlijks één UD-track van vier jaar open. Dit betekent structureel vier postpromotieplaatsen in totaal. De faculteit levert hiermee een flinke bijdrage aan de landelijke KPI dat dertig postpromotieplaatsen worden gecreëerd.

Bij het invullen van de postpromotieplaatsen zullen de volgende voorwaarden worden gesteld aan de kandidaten:

- Zij zijn binnen vijf jaar (voltijds promovendi, deeltijds promovendi naar rato) gepromoveerd;
- De aanstelling vindt plaats binnen één jaar na de promotie;
- Het proefschrift is van bovengemiddelde kwaliteit (cum laude is geen voorwaarde);
- De kandidaat heeft naast zijn/haar proefschrift reeds meerdere (internationale) publicaties gerealiseerd;
- De kandidaat beschikt over een Basiskwalificatie Onderwijs, of zal deze in de loop van het traject behalen;
- De kandidaat werkt toe naar een Veni-subsidieaanvraag (of een andere, beter bij het onderzoeksonderwerp aansluitende subsidieaanvraag) in het een-na-laatste jaar waarin de kandidaat kan indienen. Op deze wijze is het mogelijk om in twee rondes mee te doen; waarbij het voorstel met commentaar uit de eerste ronde verder aangescherpt kan worden. Geregeld worden Veni-aanvragen bij de tweede indiening gehonoreerd.

Voor deze aanstellingen komen ook pas gepromoveerde talentvolle onderzoekers van andere faculteiten en/of uit het buitenland in aanmerking. Om hen te bereiken zal jaarlijks open en internationaal geworven worden (o.a. via Academic Transfer) waarbij ook de netwerken van de eigen staf zullen worden benut.

Het aantal postpromotieplaatsen dat op basis van het Sectorplan wordt opengesteld betreft vier na drie jaar en acht na zes jaar. Hierbij merken we op dat de *tracks* die starten in jaar 4 of later niet geheel uit het Sectorplan kunnen worden gefinancierd. De resterende jaren worden gematcht uit facultaire middelen. Na afloop van de sectorplanperiode stelt de faculteit in 2025 eenmalig twee postpromotieplaatsen open, in de verwachting dat er ook in de 2020-2021 lichting van nieuwe promovendi meerdere talenten zitten. Daarna wordt jaarlijks een postpromotieplaats opengesteld, uitgaande van een structurele inbedding van de sectorplanmiddelen.

2.2 Doorlooptijd promotietrajecten

De faculteit heeft reeds beleid ontwikkeld gericht op de verbetering van promotietrajecten. Om de hoge uitval en de lange duur van trajecten terug te dringen zijn onder meer de volgende maatregelen genomen:

- elk onderzoeksplan wordt voor of bij start traject aan een toets onderworpen. Indien niet reeds een externe toets is gedaan (door bijvoorbeeld NWO), worden twee leden van de facultaire Referentiencommissie die niet betrokken zijn bij het onderzoek gevraagd advies over het voorstel uit te brengen. Op deze wijze wordt voorkomen dat een promovendus aan het traject begint op basis van een onvoldoende diep doordacht voorstel;
- binnen drie maanden na start traject presenteert de promovendus/a zijn/haar onderzoek aan enkele leden van de facultaire Promovendicommissie, bestaande uit de leiders van de onderzoeksprogramma's en een promovenduslid. Zij adviseren de portefeuillehouder onderzoek over zowel de promovendus als het voorstel;
- elke promovendus wordt door (minimaal) twee (co)promotoren begeleid;
- promovendi worden in eerste instantie voor één jaar aangesteld. Na ongeveer tien maanden vindt een stop/go-gesprek plaats. Bij een goede beoordeling volgt een vervolg aanstelling van drie jaar;
- maximaal 25% van de aanstelling mag besteed worden aan het geven en volgen van onderwijs;
- vier cursussen/trainingen worden verplicht gesteld aan promovendi: Succesvol promoveren & persoonlijke effectiviteit, Methodologie, Academic writing in English en Schrijfvaardigheid &

argumentatieleer. NB: inmiddels is dit beleid door de universiteit aangescherpt. Promovendi die zijn gestart na 1 mei 2015 zijn volgens universitaire voorschriften verplicht om 30 EC aan opleiding te volgen. Een aantal cursussen en trainingen (totale waarde: 9 EC) is verplicht. Daarnaast zijn er enkele verplichte keuzeonderdelen: promovendi dienen minimaal 5 EC aan opleiding te kiezen uit een aanbod van zeven cursussen variërend van 2-6 EC per cursus. Het overige deel kunnen zij naar eigen behoefte invullen;

- er is een promovendicoördinator aangesteld die promotietrajecten procedureel monitort en erop toeziet dat de opleiding wordt gevolgd;
- er is een promovendidecaan aangesteld. De promovendidecaan onderhoudt geregeld contact met individuele promovendi en kan in een vroeg stadium problemen constateren en indien nodig een oplossing beproeven voor mogelijke conflicten of problemen tijdens het promotietraject. Zij kan ook het FB informeren over onderwerpen met betrekking tot promovendi, of bemiddelen in gesprekken tussen promotor en promovendus;
- jaarlijks spreken de portefeuillehouder onderzoek (sinds 2015 vervangen door de directeur van de Graduate School) en de promovendicoördinator vertrouwelijk met alle promovendi, zonder hun begeleiders. Hierin wordt in ieder geval de haalbaarheid van afronding van het proefschrift binnen de gestelde termijn besproken. Andere onderwerpen die aan de orde (kunnen) komen zijn de begeleiding, opleiding en onderwijs.

Voorts heeft de faculteit in 2011 een [richtlijn](#) voor proefschriften opgesteld. Hierin staat onder meer opgenomen dat het mogelijk is om op artikelen te promoveren – en wat de gestelde eisen daaraan zijn – alsmede een richtlijn voor de omvang van het proefschrift (maximaal 300 pp.).

In 2015 is een start gemaakt met de oprichting van een Graduate School (GS). Hierin krijgt niet alleen de promovendi-opleiding vorm; de Graduate School heeft ook een monitor-functie. De GS-directeur en de promovendicoördinator kijken mee met de promotietrajecten via de activiteiten die zij organiseert. De Graduate School is eveneens een ontmoetingsplek waar promovendi ervaringen kunnen uitwisselen en waar, in het bijzijn van de GS-directeur en de promovendicoördinator, dieper kan worden ingegaan op de uitdagingen waar promovendi zich voor zien gesteld. De GS-directeur en de promovendicoördinator zijn ook aanwezig bij het stop/go-gesprek dat na tien maanden met eerstejaars promovendi en hun (co-) promotoren plaatsvindt. Potentiële problemen bij individuele promotietrajecten kunnen op die manier in een vroeg stadium worden geïdentificeerd.

De doorlooptijd van promotieonderzoek was een van de belangrijkste zorgpunten van de laatste onderzoeksvisiteatie (2016-2017). In de gevisiteerde periode (2007-2012 voor wat betreft de promotierendementen) was de gemiddelde doorlooptijd van reguliere eerste- en tweedegeldstroomtrajecten 72,1 maanden. Over de periode 2014-2018 is het beeld positiever (zie tabel 2).

Tabel 2 – Gemiddelde duur reguliere promotietrajecten afgerond in periode 2014-2018

Promotieduur*	2014	2015	2016	2017	2018	Totaal
Aantal promoties	6	8	1	3	6	24
Doorlooptijd bij 4-jarige trajecten (gemiddelde)	57,2	72,6	53,0	54,0	75,8	62,5

* De promotieduur is berekend door de begindatum van het promovenduscontract af te zetten tegen de datum waarop het proefschrift is goedgekeurd.

Voor de komende periode wil de faculteit voorts de volgende aanvullende maatregelen treffen:

- voorschrijven dat bij elk jaar-/beoordelingsgesprek (minimaal) een artikel/hoofdstuk is afgerond;
- de afdelingen belonen met een bonus op de promotiepremie wanneer proefschriften, bijzondere omstandigheden daargelaten, binnen vier jaar worden afgerond (toezending aan promotiecommissie);
- het beter equiperen van de (co)promotoren met één tot vijf jaar ervaring door deelname te stimuleren aan de universiteitsbrede training Begeleiding van promovendi;
- voor elk promotietraject naast de inhoudelijke begeleiding een begeleider aanwijzen die stuurt op het promotieproces.

In het kader van landelijke samenwerking hebben de VU en UvA onlangs het initiatief genomen voor een bijeenkomst van PhD opleidingsdirecteuren en promovendoördinatoren van de Nederlandse faculteiten Rechtsgeleerdheid (gepland in mei 2019). Doel van deze bijeenkomst is het uitwisselen van kennis en *best practices* ten aanzien van de inhoud van de promovendi opleiding. Ook willen we de mogelijkheden van samenwerking tussen faculteiten onderzoeken met betrekking tot het aanbod van opleidingsactiviteiten. Voorts hopen we van elkaar te leren hoe we de doorlooptijd van promotietrajecten kunnen verkorten.

De faculteit richt zich naar het VSNU advies, *Een gezonde praktijk in het Nederlandse promotiestelsel*, en onderschrijft de beleidsvoornemens van de landelijke Commissie Doorlooptijd promotietrajecten, opgenomen in bijlage 3.

2.3 Diversiteit/inclusiviteit

Wat betreft het percentage vrouwelijke hoogleraren scoort de faculteit met 27% (op basis van fte van gewoon hoogleraren) in 2018 rond het landelijk gemiddelde van de juridische faculteiten.

Maatregelen afgelopen periode

De faculteit zet al jaren in op het verhogen van het percentage vrouwelijke hoogleraren. Zij heeft hiertoe de volgende maatregelen getroffen:

- De afgelopen jaren zijn vooral vrouwelijke kandidaten voorgedragen voor de University Research Chair-posities die de universiteit jaarlijks openstelt. Dit zijn leerstoelen waar UHD's voor worden geselecteerd die worden beschouwd als aankomend leiders op hun vakgebied. Zij worden aanvankelijk voor vijf jaar benoemd als URC-hoogleraar met het doel tot een vaste hoogleraarsbenoeming te komen.
- Tenure tracks vrouwelijke UD's naar UHD-posities. Dit heeft geleid tot een forse toename van het aantal vrouwen dat als UHD is aangesteld: op dit moment is 53% van de UHD's vrouw.
- In 2012 heeft de faculteit met de helft van een toegekende NWO-Aspasiapremie de zogenaamde Gezina van der Molen-beurs ingesteld. Met deze beurs van K€10 kunnen vrouwelijke talentvolle wetenschappers meer tijd krijgen voor onderzoek om zo hun onderzoeks-CV een *boost* te geven. Doel is om vrouwen door te laten stromen naar hogere functies in de wetenschap. Tot nu toe is één Van der Molen-laureaat benoemd tot hoogleraar, één laureaat zit in een track naar hoogleraarschap en twee laureaten zijn bevorderd van UD naar UHD.
- De VU heeft een Richtlijn voor BAC's, waarin onder andere de samenstelling aan de orde komt. Het is hierbij van belang dat meerdere vrouwelijke wetenschappers zitting hebben in deze commissies.
- Bij gelijke geschiktheid gaat de voorkeur naar de vrouwelijke kandidaat.

- De vacatureteksten worden zodanig geschreven dat vrouwen zich meer aangesproken voelen om te solliciteren (gendersensitief). Vrouwen worden nadrukkelijk uitgenodigd om te solliciteren.
- Search ook via specifieke netwerken, zoals het Landelijke Netwerk Vrouwelijke Hoogleraren.

De Vrije Universiteit is voornemens om op korte termijn opnieuw het Programma Fenna Diemer-Lindeboom leerstoelen open te stellen. Faculteiten kunnen hun vrouwelijke universitaire (hoofd)docenten voordragen voor een benoeming van maximaal vijf jaar op een FDL-leerstoel. Bij goed functioneren wordt de leerstoel omgezet in een vast dienstverband als hoogleraar. De faculteit telt meerdere talentvolle vrouwelijke universitair hoofddocenten die goede kans maken op een FDL-leerstoel en zal zeker een kandidaat voordragen.

Ambitie

De faculteit onderschrijft de doelstelling van het Sectorplan om op minimaal de helft van vrijkomende leerstoelen vrouwen te benoemen om zo te komen tot een stijging van het aandeel vrouwelijke hoogleraren met vijf procent. Door het lage verloop binnen de bestaande leerstoelen (zie tabel hieronder) wordt een snelle groei enigszins bemoeilijkt, maar gelet op de lopende *career tracks* en de voorgenomen beleidskeuzes, wordt een toename van vijf procent gedurende de looptijd van het Sectorplan zonder meer haalbaar geacht.

Tabel 3 - Verloop hooglerarenbestand 2019-2024*

	1-1-2019	31-12-2019	Eind 2020	Eind 2021	Eind 2022	Eind 2023	Eind 2024
Hoogleraren totaal (M/V) in FTE	29,00	27,58	27,28	26,48	26,17	24,97	24,83
Bijzonder hoogleraren totaal M/V IN #	22	16	12	6	3	0	0
Vrouwelijke hoogleraren in FTE	7,91	7,71	7,71	7,71	7,61	6,41	6,41
Vrouwelijke bijz. hoogleraren in #	9	8	6	0	0	0	0

* Uitstroom vanwege bereiken AOW- gerechtigde leeftijd, einde tijdelijk contract of einde benoeming bijzonder hoogleraar

Medewerkers met een migratieachtergrond

De Vrije Universiteit telt relatief veel studenten met een migratieachtergrond. De samenstelling van de staf vormt daarvan nog in onvoldoende mate een afspiegeling. De gemengde studentenpopulatie geeft de faculteit een unieke mogelijkheid om hieruit talentvolle studenten te interesseren voor de wetenschap. Vanwege de toename van het Engelstalige onderwijsaanbod zal ook vaker dan voorheen internationaal worden geworven.

Diversiteit is overigens breder dan alleen geslacht en culturele achtergrond. De faculteit wil uitdrukkelijk ook bijdragen aan een vergroting van het aantal medewerkers met een structurele functionele beperking.

Diversity scan

De faculteit heeft een werkgroep Diversiteit aangesteld, die dit jaar beleidsvoorstellen zal doen onder meer om te komen tot een meer diverse samenstelling van de staf. Inzet van de werkgroep is meer diversiteit op het gebied van gender, migratieachtergrond en nationaliteit.

Om te komen tot een succesvolle aanpak zal in samenspraak met de *chief diversity officer* van de Vrije

Universiteit een *diversity scan* worden uitgevoerd. Deze scan betreft een instrument om te analyseren welke knelpunten en kansen er in de faculteit bestaan voor effectieve implementatie van het diversiteitsbeleid. In het vervolgens op te stellen plan van aanpak zal onder meer aandacht worden besteed aan de samenstelling van de benoemingsadviescommissies in sollicitatieprocedures en het wegnemen van barrières en uitsluitingsmechanismen. In dat kader zal ook worden gezien of meer gebruik kan worden gemaakt van de methode van 'inclusieve functieanalyse'. Daarbij worden functie-eisen gebaseerd op een analyse van competenties die nodig zijn richting de toekomst, met een accent op complementariteit ten opzichte van wat al aanwezig is in het team of op de afdeling, en waarin van tevoren concreet gemaakt wordt welke toegevoegde waarde diversiteit heeft voor het team. Op deze manier worden profielen meer dynamisch en op basis van toegevoegde waarde vastgesteld, waardoor de kans groter wordt dat gekozen wordt voor diversiteit in plaats van herkenning en gelijkheid.

Op het gebied van onderwijs heeft de facultaire werkgroep de volgende plannen:

- Het meer onder de aandacht brengen van de ondersteuning die er al is om diversiteitssensitiviteit te implementeren in het onderwijs. Kortom: meer gebruik maken van ontwikkelde instrumenten en expertise op het gebied van diversiteitssensitief onderwijs (Learn Academy van de VU);
- *Good practices* binnen de faculteit in beeld brengen als het gaat om diversiteitsvraagstukken in het onderwijs;
- Het organiseren van dialoog met studenten en staf over ervaren curriculum en ervaren werk- en onderwijsomgeving'.

De samenstelling van de wetenschappelijke staf wordt jaarlijks besproken in het landelijk overleg van directeuren bedrijfsvoering van de juridische faculteiten. Zij wisselen ervaringen uit, delen *best practices* en rapporteren jaarlijks aan de Raad van Decanen Rechtsgeleerdheid over de ontwikkelingen met betrekking tot de bevordering van inclusiviteit en diversiteit van de staf. De RDR beoordeelt op basis van deze rapportages of zo ja, welke aanvullende maatregelen nodig zijn om de landelijke KPI's te behalen.

III. Onderzoekslijn(en)

De doelbewuste focus van de faculteit op één inhoudelijk speerpunt, Empirical Legal Studies (ELS), betekent zowel inhoudelijke als methodologische vernieuwing. Dit heeft niet alleen consequenties voor onderwijs en opleiding van bestaande staf maar ook voor de onderzoeksprogramma's. Hieronder volgt daarom de uitwerking van een samenhangend totaalpakket, gefinancierd uit gelden uit het Sectorplan en substantiële inzet van eigen middelen. Daarmee beoogt de faculteit duurzame veranderingen te bereiken in onderwijs en onderzoek, waarbij onderwijs en onderzoek nadrukkelijk met elkaar zijn verbonden. We versterken onze onderzoeksgemeenschap op ELS-gebied via (nieuwe) studenten, promovendi, jonge onderzoekers en opleiding van en samenwerking tussen zittende stafleden. Binnen de komende zes jaar is op deze faculteit een nieuwe generatie ELS-onderzoekers opgeleid en zijn de empirisch-juridische vaardigheden van studenten, promovendi en staf versterkt. Daarnaast worden de kansen voor Empirical Legal Studies over de volle breedte van het facultaire onderzoek gegrepen en heeft de faculteit na zes jaar binnen Nederland en Europa een herkenbaar ELS-profiel en een toonaangevende positie op belangrijke ELS-onderzoeksterreinen.

Tussen meer juridisch georiënteerde onderzoekers en meer empirisch georiënteerde onderzoekers zijn na zes jaar zoveel verbindingen ontstaan door samenwerking, opleiding en een nieuwe generatie empirisch-juridische onderzoekers, dat Empirical Legal Studies binnen deze faculteit niet alleen als vernieuwend maar ook als 'mainstream' onderzoek wordt beschouwd. Daarbij is de faculteit ook nauw betrokken bij de ontwikkelingen op dit terrein binnen Nederland en in het buitenland.

In het onderstaande zullen de volgende activiteiten nader worden uitgewerkt: de instelling van de ELS-Taskforce, de leerstoel Methoden van empirisch-juridisch onderzoek, het ELS-cursusaanbod, ELS-community building, de ELS-Helpdesk, ELS-promotietrajecten, de aanwas van jonge onderzoekers, research-focused UD tenure-tracks en het ELS-stimuleringsfonds. Daarna volgt een recapitulatie van de concrete doelen die wij in de periode 2019-2015 willen bereiken, aansluitend bij de Key Performance Indicators van het Sectorplan ten aanzien van het inhoudelijke thema ELS.

ELS-Taskforce

De faculteit stelt een ELS-Taskforce in die de krachten van het facultaire en interfacultaire onderzoek bundelt en die bestaat uit de portefeuillehouder onderzoek (tevens Directeur van het facultaire Kooijmans Instituut) en de Directeur van het interfacultaire onderzoeksinstituut A-LAB. Deze Taskforce zal dit Sectorplan operationeel aansturen in samenspraak met de programmaleiders (voor belangrijke ontwikkelingen op het gebied van onderzoek), het onderwijsbestuur (voor het reguliere onderwijs) en een nieuw aan te stellen hoogleraar Methoden van empirisch-juridisch onderzoek (voor belangrijke ontwikkelingen op het gebied van opleiding van stafleden en begeleiders van empirisch-juridische promotietrajecten). De Taskforce is in persoon vertegenwoordigd in het Faculteitsbestuur, de interuniversitaire samenwerking op het gebied van ELS (in het kader van het Sectorplan) en de Landelijke Werkgroep ELS.

Instelling leerstoel, ELS-cursusaanbod en ELS-community building

De faculteit stelt een leerstoel Methoden van empirisch-juridisch onderzoek in. De leerstoelhouder zal in de eerste drie jaar van het Sectorplan worden vrijgesteld om drie belangrijke ELS-cursussen en bijbehorend studiemateriaal te ontwikkelen.

1. In de eerste plaats zal een inleidende cursus en een bijbehorend boek over ELS-methoden (Nederlandstalig) (bachelorniveau) worden ontwikkeld. Deze cursus is bedoeld voor de faculteit en andere universiteiten;
2. In de tweede plaats zal een verdiepende cursus en een bijbehorend boek over ELS-methoden (Engelstalig) ten behoeve van actieve ELS-uitvoerders (Master-niveau) (voor de faculteit en andere universiteiten) worden ontwikkeld;
3. In de derde plaats zal een instapcursus ELS-methoden voor staf worden ontwikkeld.

Daarnaast heeft deze leerstoelhouder als specifieke taak om in de eerste drie jaar, samen met facultaire collega's, 'ELS community building'-activiteiten te initiëren, waaronder het organiseren en modereren van periodieke bijeenkomsten van de begeleiders van de ELS-promotietrajecten. Na drie jaar zal de behoefte aan de ontwikkeling van nieuwe, specifieke ELS-cursussen (ook in combinatie met vraag en aanbod op landelijk niveau) opnieuw onder de loep worden genomen. Ook worden de activiteiten afgestemd met de verantwoordelijken voor methodische vakken binnen de faculteit en de landelijke ontwikkelingen, onder meer in het kader van de Landelijke Werkgroep ELS. Uitdrukkelijke doelstelling is het te ontwikkelen aanbod ook ten goede te laten komen aan andere faculteiten in Nederland.

Instelling ELS-Helpdesk

De faculteit stelt een Methodologische Helpdesk ELS in (gecoördineerd door een UD/UHD die gedeeltelijk voor deze taak wordt vrijgesteld). Deze ELS-Helpdesk handelt methodologische vragen van stafleden af en bundelt de reeds bestaande expertise binnen de faculteit op het gebied van empirische en empirisch-juridische methoden, waardoor inhoudelijke en methodologische expertise binnen de faculteit snel aan elkaar gekoppeld kan worden. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat de ELS-Helpdesk leidt tot netwerkvorming binnen de faculteit, nieuwe samenwerking en doorontwikkeling van het opleidingsaanbod.

ELS-promotietrajecten

Promotietrajecten zijn een belangrijke manier om nieuwe onderzoekslijnen te ontwikkelen en te versterken en nieuwe samenwerking binnen de faculteit te stimuleren. ELS wordt over de volle breedte van de onderzoeksprogramma's gestimuleerd door het aanstellen van dertien ELS-promovendi. Ook de begeleidende staf wordt actief meegenomen in deze versterking van ELS door middel van samenwerking, opleiding en 'ELS community building'. Bij het ontwikkelen van voorstellen spelen de programmaleiders een centrale rol. Zij zorgen dat de te prioriteren voorstellen – naast de gebruikelijke kwaliteitstoets - voldoen aan de volgende criteria:

1. Innovatie op het terrein van ELS;
2. Belang van het project voor het onderzoeksprogramma en voor de faculteit als geheel (doelstellingen Sectorplan);
3. Kwaliteit begeleidingsteam en beoogde onderzoeker.

Daarnaast is het mogelijk om bij onzekerheden over de haalbaarheid van bepaalde innovatieve trajecten eerst te kiezen voor een verkennende studie (door financiering uit het ELS-stimuleringsfonds). De start van de dertien ELS-promotietrajecten wordt in de tijd als volgt gepland. In 2020 worden vijf ELS-promotietrajecten gestart en in de jaren daarna volgen jaarlijks nog twee promotietrajecten. Daardoor ontstaat er aan het begin van de periode van het Sectorplan direct een sterke stimulans voor 'ELS community building' in de vorm van nieuwe onderzoekers, begeleidende staf en gezamenlijke bijeenkomsten en activiteiten. Daarna volgt een stabiele instroom van ELS-promovendi.

Aanwas jonge onderzoekers

Aanwas van getalenteerde onderzoekers richting onze vaste staf beogen wij te bereiken met promotietrajecten en 'research-focused UD tenure-tracks'. Naast de hierboven genoemde dertien ELS-promotietrajecten (uit de Sectorgelden) zullen tijdens de looptijd van het Sectorplan nog zes nieuwe promotieplaatsen worden gefinancierd (in principe voor alle typen onderzoek). Ten tweede zal structureel vorm worden gegeven aan 'research-focused UD tenure-tracks', uitmondend in vaste aanstellingen.

Research-focused UD tenure-tracks

Als faculteit willen wij talent binnen en buiten onze faculteit aantrekken en behouden. Talentvolle jonge onderzoekers krijgen daarom na hun promotie de kans een substantieel deel van hun tijd te besteden aan het opbouwen van een onderzoeksportefeuille en het doen van onderzoeksaanvragen. Dit doen wij door het instellen van 'research-focused UD tenure-tracks'. De faculteit stelt acht van deze 'tracks' van vier jaar beschikbaar, die bij het behalen van de doelen zullen uitmonden in een vaste UD-aanstelling. Vijftig procent van de aanstelling is in deze gevallen beschikbaar voor onderzoek. Het overige deel van de aanstelling wordt door de faculteit vanuit eigen (onderwijs-)middelen gefinancierd. Deze aanstellingen zijn gericht op de bredere doelstelling van het aantrekken en behouden van getalenteerde onderzoekers t.b.v. de vaste staf (en zijn dus niet enkel gericht op de stimulering van ELS). Bij de keuze van kandidaten zal het onderzoeksprofiel van de kandidaat en de toegevoegde waarde voor het facultaire onderzoek een nadrukkelijke rol spelen. Wanneer beoogde doelen (zoals het succesvol aanvragen van een Veni of andere externe financiering) eerder worden behaald en de begroting dit toelaat, kan ook eerder worden overgegaan tot een vaste aanstelling.

ELS-stimuleringsfonds

Vanuit eigen middelen staat een ELS-stimuleringsfonds ter beschikking t.b.v. verkennende studies en het opstarten van dataverzamelingen. De bestaande staf kan hierop een beroep doen, bijvoorbeeld ter voorbereiding van tweede- of derde-geldstroom aanvragen. Ook kan ten behoeve van een ELS-promotieplan eerst een verkennende studie worden uitgevoerd, waarbij de haalbaarheid van bepaalde innovatieve plannen eerst kritisch wordt getoetst. Het ELS-stimuleringsfonds kan worden beschouwd als 'seed money'. Het gaat hier met name om kleinere subsidies die nodig zijn om vanuit bestaande onderzoekscapaciteit nieuwe projecten op ELS-gebied te starten en succesvolle aanvragen voor de tweede en derde geldstroom voor te bereiden.

Recapitulatie Key Performance Indicators

De faculteit Rechtsgeleerdheid stelt, aansluitend bij de Key Performance Indicators van het Sectorplan ten aanzien van het inhoudelijke thema ELS, de volgende concrete doelen voor de periode 2019-2024.

	Na 3 jaar	Na 6 jaar
Ten minste 50% van de hoogleraarsbenoemingen is vrouw		- In de periode 2019-2024 streeft de faculteit ernaar om op ten minste 50% van de opengestelde leerstoelen een vrouw te benoemen.
Landelijke aandeel vrouwelijke hoogleraren zal stijgen met minimaal 5%		- In 2024 is het aandeel vrouwelijke hoogleraren aanzienlijk gestegen t.o.v. 2018.
Concentreren onderzoeksmasters tot landelijk 4-5	- De faculteit sluit m.i.v. 2020-21 aan bij de onderzoeksmaster van de UU en levert zowel expertise als studenten.	
Instroom van 20 onderzoeksmasterstudenten per jaar en uitstroom van 50 afgestudeerden na 3 jaar en 80 na 6 jaar	- Samen met de UU zorgt de VU voor een jaarlijkse instroom van ongeveer 15-20 onderzoeksmasterstudenten;	- Samen met de UU zorgt de VU voor een jaarlijkse instroom van ongeveer 20 onderzoeksmasterstudenten; - De uitstroom van de onderzoeksmaster is zodanig gegroeid dat zij evenredig bijdraagt aan de beoogde 80 afgestudeerden.
Versterken onderzoeksprofiel honoursmasters en vergroten uitstroom tot 20 afgestudeerden per jaar	- In 2019-2020 start de Master Research Track Rechtsgeleerdheid. Na 3 jaar hebben de Master Research Track Rechtsgeleerdheid en de Master Research Track Criminologie een instroom van in totaal ongeveer 15-20 Master-studenten per jaar (financiering vanuit eigen middelen).	- In 2019-2020 start de Master Research Track Rechtsgeleerdheid. Na 6 jaar hebben de Master Research Track Rechtsgeleerdheid en de Master Research Track Criminologie een instroom van in totaal ongeveer 20 Master-studenten per jaar (financiering vanuit eigen middelen).
Landelijk 40 extra promotieplaatsen	- Zeven ELS-promovendi zijn aangesteld over de volle breedte van de onderzoeksprogramma's. Ook de begeleidende staf wordt actief meegenomen in deze versterking van ELS door middel van samenwerking, opleiding en 'ELS community building'.	- Dertien ELS-promovendi zijn aangesteld over de volle breedte van de onderzoeksprogramma's. Ook de begeleidende staf wordt actief meegenomen in deze versterking van ELS door middel van samenwerking, opleiding en 'ELS community building'.

Terugdringen mediane duur GS1-promotietrajecten tot 62 maanden na 3 jaar en tot 56 maanden na zes jaar	- De mediane duur van GS1-promotietrajecten ligt op 62 maanden.	- De mediane duur van GS1-promotietrajecten ligt op 56 maanden.
Landelijk 30 extra postpromotieplaatsen met minimaal 50% onderzoekstijd	- Drie 'research-focused UD tenure-tracks' van vier jaar met 50% onderzoekstijd zijn gestart. Bij het behalen van de doelen zullen deze uitmonden in een vaste UD-aanstelling.	- Acht 'research-focused UD tenure-tracks' van vier jaar beschikbaar met 50% onderzoekstijd zijn gestart. Bij het behalen van de doelen zullen deze uitmonden in een vaste UD-aanstelling.
Internationaal toonaangevend onderzoek		- De faculteit heeft binnen Nederland en Europa een herkenbaar ELS-profiel en een toonaangevende positie op belangrijke ELS-onderzoeksterreinen. Het ELS-onderzoek van de faculteit wordt in evaluaties als zeer goed tot excellent beschouwd.
ELS-leerstoel/ onderzoeksgroep/ promovendi	<ul style="list-style-type: none"> - In 2019 start de ELS-Taskforce die het Sectorplan operationeel aanstuurt en die de krachten van het facultaire en interfacultaire onderzoek bundelt; - De leerstoel Methoden van empirisch-juridisch onderzoek is ingesteld; - Een Methodologische Helpdesk ELS is ingericht; - Een ELS-stimuleringsfonds ter beschikking t.b.v. verkennende studies en het opstarten van dataverzamelingen is beschikbaar. 	
Opleiding nieuwe generatie ELS-onderzoekers	- In 2019-2020 start de nieuwe bacheloropleiding 'Law in Society', waardoor een nieuwe generatie studenten wordt opgeleid met een empirisch-juridisch profiel (financiering vanuit eigen middelen).	- Een nieuwe generatie ELS-onderzoekers is opgeleid en de empirisch-juridische vaardigheden van studenten, promovendi en staf zijn versterkt.
Landelijk ELS-netwerk/ opleiding	- De faculteit brengt haar ELS-expertise en ELS-opleidingsaanbod in bij de doorontwikkeling van het landelijke opleidingsaanbod op het gebied van ELS via de Landelijke Werkgroep ELS.	

Uitbreiding opleiding RCH met ELS-onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> - De hoogleraar Methoden van empirisch-juridisch onderzoek zal drie belangrijke ELS-cursussen en bijbehorend studiemateriaal hebben ontwikkeld t.b.v. de faculteit en andere universiteiten (in Nederland en het buitenland); - Het curriculum van de opleiding Rechtsgeleerdheid bevat na drie jaar een zelfstandig herkenbare vorm van ELS-onderwijs (financiering uit eigen middelen). 	
Infrastructuur voor ELS-data	- Via bestaande samenwerking met het NSCR kunnen onderzoekers gebruikmaken van een goede infrastructuur voor ELS-data.	- De infrastructuur op de VU voldoet aan de gestelde eisen voor opslag en ontsluiting ELS-data.

Inhoudelijke ambities

De Faculteit Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit Amsterdam zal haar empirisch-juridische onderzoeksprofiel in het kader van het Sectorplan volop stimuleren en versterken. De faculteit kiest in het kader van het Sectorplan niet alleen voor één focus (Empirical Legal Studies) maar ook voor de massa van alle onderzoeksprogramma's. Dit zal leiden tot belangrijke inhoudelijke en methodologische vernieuwingen.

Inhoudelijk zal vernieuwend onderzoek worden gedaan naar veiligheidsvraagstukken, migratierechtelijke vraagstellingen, technologische ontwikkelingen en medisch-ethische vraagstukken, (v)echtscheidingen en de bescherming van ouderen, procedures rond de verdeling van schaarse rechten (zoals aanbestedingen), de toegankelijkheid van wetgeving en de bescherming van werknemers (in precare arbeidsrelaties) en alternatieve geschilbeslechting bij niet-opzettelijke schadeveroorzaking (zoals verkeersongevallen en medische fouten). Methodologische vernieuwend is de toepassing op juridische thema's van zowel kwantitatieve als kwalitatieve empirische onderzoeksmethoden. Een bijzondere vernieuwing betreft de samenwerking in het '*Amsterdam Behavioral Law & Economics Lab*', waarbij (vaak voor het eerst) experimenteel en kwantitatief onderzoek mogelijk wordt voor nieuwe juridische onderzoeksdomeinen.

De kansen voor ELS worden over de volle breedte van het facultaire onderzoek gegrepen. Na zes jaar heeft de faculteit binnen Nederland en Europa een herkenbaar ELS-profiel en een dominante positie op belangrijke ELS-onderzoeksterreinen, waaronder in ieder geval migratierechtelijke en veiligheidsvraagstukken.

IV. Samenwerking: focus en massa

Empirical Legal Studies vormt een belangrijk onderdeel van het Sectorplan Rechtsgeleerdheid. Het wordt door vijf faculteiten in het Sectorplan als speerpunt gekozen en door velen gezien als een zeer belangrijke landelijke ontwikkeling. De VU heeft als enige gekozen voor Empirical Legal Studies als enige speerpunt en betreft daarin de massa van alle onderzoeksprogramma's van de faculteit. Landelijke samenwerking en kruisbestuiving ligt op dit gebied voor de hand. Die samenwerking heeft reeds vorm gekregen in de Landelijke Werkgroep ELS, die werd voorafgegaan door de Stimuleringsactie Empirical Legal Studies die in opdracht van NWO werd uitgevoerd door het NSCR. De VU is vanaf de aanvang zeer nauw betrokken geweest bij de Stimuleringsactie en de Werkgroep, en wil in het kader van het Sectorplan een actieve bijdrage blijven leveren door bestaande expertise en het bestaande en nog te ontwikkelen ELS-cursusaanbod ook landelijk in te brengen.

De vijf faculteiten die het speerpunt ELS hebben gekozen, willen binnen drie jaar een goed werkend platform hebben ontwikkeld voor de uitwisseling van onderzoekservaringen en -kennis en het bieden van uitwisseling van onderwijsfaciliteiten. Het Platform ELS is een concreet overlegorgaan waar de deelnemende faculteiten de komende jaren hun samenwerking op het vlak van onderzoek en onderwijs verder uitbouwen én waarin zij niet-deelnemende faculteiten verwelkomen om ook mee te doen. Het Platform ELS zal jaarlijks een onderzoekscongres organiseren voor en door ELS-onderzoekers, waar de verbinding tussen juristen en sociaalwetenschappers gezocht zal worden en waar lopend onderzoek en ervaringen in onderwijsvernieuwing worden gedeeld. Het Platform ELS zal ook als 'schakelbord' voor informatie-uitwisseling op het vlak van internationale congressen, subsidiemogelijkheden en samenwerkingsverbanden optreden. Het Platform wil in dat verband ook bezien of het tot een gezamenlijke NWA-aanvraag (via de routes 'Op weg naar veerkrachtige samenlevingen' of 'Tussen conflict en coöperatie') kan komen.

Het werk van het Platform ELS op het vlak van onderwijs houdt in, zo zien de vijf faculteiten voor zich, dat studenten en medewerkers op bachelorniveau, masterniveau, pre-phd-niveau, phd-niveau én postpromotieniveau in staat worden gesteld om – thuis of uit – vakken te volgen die toegespitst zijn op hun behoefte. Daarvoor is nodig dat die vakken in kaart worden gebracht, een uitwisselplatform wordt ingesteld en onderhouden, en dat wordt toegewerkt naar een goed werkende uitwisseling van vraag en aanbod wat betreft empirisch-juridisch onderwijs. Na zes jaar moet die uitwisseling volledig operationeel zijn. De samenwerkende faculteiten willen daarvoor coördinatiecapaciteit vrijspelen; elke faculteit draagt bij aan het Platform ELS zodat de jaarlijkse activiteiten kunnen worden ontplooid en gedurende zes jaar een landelijke ondersteuning op postdocniveau (0,2 fte) ingezet kan worden om deze coördinatiewerkzaamheden te realiseren.

De faculteit van de VU zal drie belangrijke ELS-cursussen en bijbehorend studiemateriaal ontwikkelen. In de eerste plaats een inleidende cursus en een bijbehorend boek over ELS-methoden (Nederlandstalig) (bachelorniveau). Deze cursus is bedoeld voor de faculteit en andere universiteiten. In de tweede plaats een verdiepende cursus en een bijbehorend boek over ELS-methoden (Engelstalig) ten behoeve van actieve ELS-uitvoerders (Master-niveau) (voor de faculteit en andere universiteiten). In de derde plaats zal een instapcursus ELS-methoden voor staf worden ontwikkeld. Naast dit cursusaanbod zullen ook in het kader van de Research Tracks, de Research Masters en de Graduate School specifieke methodologische vakken worden ontwikkeld die ook ten goede kunnen komen aan promovendi van andere faculteiten. In het kader van het Sectorplan zal dit ook nader vorm krijgen (coördinatie landelijk onderwijsaanbod voor

promovendi). De grote inspanningen die de faculteit beoogt te leveren op het gebied van onderwijs en opleiding op het gebied van Empirical Legal Studies zullen daarmee ten goede komen aan de gehele sector.

Ook op andere thema's van het Sectorplan zal worden samengewerkt met andere faculteiten. Zo zal reeds dit jaar een landelijk congres worden georganiseerd, onder meer samen met de RUG, over de thematiek die in het Sectorplan wordt aangeduid met het speerpunt 'Conflictoplossende instituties'. Dit congres zal zijn gewijd aan de innovatieve ontwikkelingen die momenteel op uiteenlopende maatschappelijke terreinen, op nagenoeg alle rechtsgebieden, en zowel binnen als buiten de overheidsrechtspraak, plaatsvinden in het voorkomen, hanteren, en oplossen van problemen en conflicten. Het congres zal tevens een rol spelen in de opbouw van een consortium met andere faculteiten en maatschappelijke organisaties rond deze thematiek. Het speerpunt 'Conflict oplossende instituties' sluit nauw aan bij het onderzoeksthema 'Probleemoplossend vermogen van het rechtssysteem' zoals dat werd aanbevolen in het eindrapport van de Nationale Stimuleringsactie Empirical Legal Studies. Het beoogde consortium zal dan ook voortbouwen op de samenwerking die reeds is gesmeed in het kader van de Nationale Stimuleringsactie Empirical Legal Studies. Mogelijk zal het consortium ook een aanvraag indienen in het kader van de Nationale Wetenschapsagenda, Onderzoek op Routes door Consortia (NWA-ORC), route 'Tussen conflict en coöperatie'. Ook op het Sectorplan speerpunt 'Digital Legal Studies' wordt samenwerking met andere faculteiten voorzien, onder meer met de UM, en ook op andere thema's wordt gewerkt aan NWA-consortia waarbinnen empirisch onderzoek zal worden verricht. Vanuit een sterk eigen empirisch-juridisch profiel en versterking op ELS-gebied hopen wij met andere faculteiten bestaande samenwerking te verdiepen en uit te breiden en nieuwe vormen van samenwerking te starten. Daarmee zal de nadruk op ELS in het Sectorplan zowel in onderwijs en opleiding als in concreet onderzoek de landelijke samenwerking verbreden en verdiepen.

Bijlage 1 - Begroting

Budget totaal

k (euro)	Financiering OCW							Matching faculteit						
	Jr 1	Jr 2	Jr 3	Jr 4	Jr 5	Jr 6	TOT	Jr 1	Jr 2	Jr 3	Jr 4	Jr 5	Jr 6	TOT
Empirical Legal Studies	6.007	420.151	604.174	785.912	975.355	827.175	3.618.773	6.007	219.922	482.629	597.757	788.724	937.725	3.032.765
Digital Legal Studies	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Conflictoplossende instituties	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transformatieve werking	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Herijking Publiek - Privaat	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	6007,253	420.151	604.174	785.912	975.355	827.175	3.618.773	6.007	219.922	482.629	597.757	788.724	937.725	3.032.765

Toelichting

De volledige begroting is ondergebracht bij het speerpunt Empirical Legal Studies. Echter, de UD-tracks die beschikbaar worden gesteld zullen niet per definitie een ELS-profiel hebben, zoals in ons bestedingsplan is aangegeven.

In de matching is meegenomen:

- De vaste UD-aanstellingen die volgen uit de UD-tracks
- 1/5*0,2 fte voor landelijke ELS-coördinator (UD-niveau)
- 0,5 fte onderwijstijd voor de UD-tracks
- De zes promotieplaatsen die door de faculteit worden gefinancierd
- Begeleiding door twee wp'ers (1 HGL + 1 UHD-niveau) ieder voor 1 uur/week
- Materieel budget van k€ 10 voor iedere promovendus en iedere UD-track voor onderzoekskosten (congresbezoek, dataverzameling etc.)

De totale begroting komt een kleine K€ 19 uit boven de M€ 3,6. De faculteit is bereid om dit teveel – indien nodig – te matchen.

Bruto maandbedrag : VSNU tabel per 1-2-20

Vakantietoelag 8%
 Eindejaarsuitkering 8,30%
 Vergoedingsopslag 27,90%
 Opslag 11,20%

Jaarlijkse indexering 2,10%

AIO	a	b	c	d	e	f	g	h
	Bruto maandbedrag (exclusief vakantietoelag en eindejaarsuitkering)	Bruto jaarsalaris	Vakantietoelag	Eindejaarsuitkering	Grondslag voor opslag	Vergoedingsopslag	Opslag	Verwachte personeelslast
Percentages			8,00%	8,30%		27,90%	11,20%	
Jaar 1	2.325	27.900	2.232	2.316	32.448	9.053	3.634	45.135
Jaar 2	2.709	32.508	2.601	2.698	37.807	10.548	4.234	52.589
Jaar 3	2.835	34.020	2.722	2.824	39.565	11.039	4.431	55.035
Jaar 4	2.972	35.664	2.853	2.960	41.477	11.572	4.645	57.695
Jaar 5		0	0	0	0	0	0	0
Jaar 6	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalen	10.841	130.092	10.407	10.798	151.297	42.212	16.945	210.454

AIO 2022	a	b	c	d	e	f	g	h
	Bruto maandbedrag (exclusief vakantietoelag en eindejaarsuitkering)	Bruto jaarsalaris	Vakantietoelag	Eindejaarsuitkering	Grondslag voor opslag	Vergoedingsopslag	Opslag	Verwachte personeelslast
Percentages			8,00%	8,30%		27,90%	11,20%	
Jaar 1	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 2	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 3	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 4	2.475	29.695	2.376	2.465	34.535	9.635	3.868	48.038
Jaar 5	2.944	35.326	2.826	2.932	41.084	11.462	4.601	57.148
Jaar 6	3.145	37.745	3.020	3.133	43.898	12.247	4.917	61.062
Totalen	8.564	102.766	8.221	8.530	119.517	33.345	13.386	166.248

Postdoc start 2020	a	b	c	d	e	f	g	h
	Bruto maandbedrag (exclusief vakantietoelag en eindejaarsuitkering)	Bruto jaarsalaris	Vakantietoelag	Eindejaarsuitkering	Grondslag voor opslag	Vergoedingsopslag	Opslag	Verwachte personeelslast
Percentages			8,00%	8,30%		27,90%	11,20%	
Jaar 1	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 2	3.713	44.561	3.565	3.699	51.824	14.459	5.804	72.087
Jaar 3	3.933	47.198	3.776	3.917	54.891	15.315	6.148	76.353
Jaar 4	4.146	49.747	3.980	4.129	57.856	16.142	6.480	80.477
Jaar 5	4.366	52.396	4.192	4.349	60.936	17.001	6.825	84.762
Jaar 6	4.591	55.094	4.407	4.573	64.074	17.877	7.176	89.127
Totalen	20.750	248.994	19.920	20.667	289.580	80.793	32.433	402.806

Postdoc start 2021	a	b	c	d	e	f	g	h
	Bruto maandbedrag (exclusief vakantietoelag en eindejaarsuitkering)	Bruto jaarsalaris	Vakantietoelag	Eindejaarsuitkering	Grondslag voor opslag	Vergoedingsopslag	Opslag	Verwachte personeelslast
Percentages			8,00%	8,30%		27,90%	11,20%	
Jaar 1	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 2	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 3	3.791	45.496	3.640	3.776	52.912	14.763	5.926	73.601
Jaar 4	4.016	48.189	3.855	4.000	56.043	15.636	6.277	77.956
Jaar 5	4.233	50.792	4.063	4.216	59.071	16.481	6.616	82.167
Jaar 6	4.458	53.496	4.280	4.440	62.216	17.358	6.968	86.542
Totalen	16.498	197.972	15.838	16.432	230.242	64.237	25.787	320.266

Postdoc start 2022	a	b	c	d	e	f	g	h
	Bruto maandbedrag (exclusief vakantietoeloeslag en eindejaarsuitkering)	Bruto jaarsalaris	Vakantietoeloeslag	Eindejaars uitkering	Grondslag voor opslag	Vergoedingsopslag	Opslag	Verwachte personeelslast
Percentages			8,00%	8,30%		27,90%	11,20%	
Jaar 1	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 2	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 3	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 4	3.871	46.452	3.716	3.855	54.023	15.073	6.051	75.146
Jaar 5	4.100	49.201	3.936	4.084	57.220	15.964	6.409	79.594
Jaar 6	4.322	51.858	4.149	4.304	60.311	16.827	6.755	83.893
Totalen	12.293	147.511	11.801	12.243	171.555	47.864	19.214	238.633

Postdoc start 2023	a	b	c	d	e	f	g	h
	Bruto maandbedrag (exclusief vakantietoeloeslag en eindejaarsuitkering)	Bruto jaarsalaris	Vakantietoeloeslag	Eindejaars uitkering	Grondslag voor opslag	Vergoedingsopslag	Opslag	Verwachte personeelslast
Percentages			8,00%	8,30%		27,90%	11,20%	
Jaar 1	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 2	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 3	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 4	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 5	3.952	47.427	3.794	3.936	55.158	15.389	6.178	76.725
Jaar 6	4.186	50.234	4.019	4.169	58.422	16.300	6.543	81.265
Totalen	8.138	97.661	7.813	8.106	113.580	31.689	12.721	157.990

Postdoc start 2024	a	b	c	d	e	f	g	h
	Bruto maandbedrag (exclusief vakantietoeloeslag en eindejaarsuitkering)	Bruto jaarsalaris	Vakantietoeloeslag	Eindejaars uitkering	Grondslag voor opslag	Vergoedingsopslag	Opslag	Verwachte personeelslast
Percentages			8,00%	8,30%		27,90%	11,20%	
Jaar 1	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 2	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 3	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 4	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 5	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 6	4.035	48.423	3.874	4.019	56.316	15.712	6.307	78.336
Totalen	4.035	48.423	3.874	4.019	56.316	15.712	6.307	78.336

HGL	a	b	c	d	e	f	g	h
	Bruto maandbedrag (exclusief vakantietoeloeslag en eindejaarsuitkering)	Bruto jaarsalaris	Vakantietoeloeslag	Eindejaars uitkering	Grondslag voor opslag	Vergoedingsopslag	Opslag	Verwachte personeelslast
Percentages			8,00%	8,30%		27,90%	11,20%	
Jaar 1	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 2	10.018	120.217	9.617	9.978	139.812	39.008	15.659	194.478
Jaar 3	10.228	122.741	9.819	10.188	142.748	39.827	15.988	198.562
Jaar 4	10.443	125.319	10.025	10.401	145.746	40.663	16.324	202.732
Jaar 5	10.663	127.950	10.236	10.620	148.806	41.517	16.666	206.990
Jaar 6	10.886	130.637	10.451	10.843	151.931	42.389	17.016	211.336
Totalen	52.239	626.864	50.149	52.030	729.043	203.403	81.653	1.014.099

UD coördinatie	a	b	c	d	e	f	g	h
	Bruto maandbedrag (exclusief vakantietoelag en eindejaarsuitkering)	Bruto jaarsalaris	Vakantietoelag	Eindejaars uitkering	Grondslag voor opslag	Vergoedingsopslag	Opslag	Verwachte personeelslast
Percentages			8,00%	8,30%		27,90%	11,20%	
Jaar 1	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 2	4.364	52.365	4.189	4.346	60.901	16.991	6.821	84.713
Jaar 3	4.593	55.116	4.409	4.575	64.100	17.884	7.179	89.163
Jaar 4	4.826	57.908	4.633	4.806	67.347	18.790	7.543	93.680
Jaar 5	5.064	60.767	4.861	5.044	70.672	19.718	7.915	98.305
Jaar 6	5.315	63.774	5.102	5.293	74.169	20.693	8.307	103.170
Totalen	24.161	289.931	23.194	24.064	337.189	94.076	37.765	469.031

HGL-Begeleiding	a	b	c	d	e	f	g	h
	Bruto maandbedrag (exclusief vakantietoelag en eindejaarsuitkering)	Bruto jaarsalaris	Vakantietoelag	Eindejaars uitkering	Grondslag voor opslag	Vergoedingsopslag	Opslag	Verwachte personeelslast
Percentages			8,00%	8,30%		27,90%	11,20%	
Jaar 1	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 2	6.183	74.198	5.936	6.158	86.292	24.076	9.665	120.033
Jaar 3	6.482	77.783	6.223	6.456	90.461	25.239	10.132	125.832
Jaar 4	6.796	81.549	6.524	6.769	94.842	26.461	10.622	131.925
Jaar 5	7.128	85.531	6.842	7.099	99.472	27.753	11.141	138.366
Jaar 6	7.476	89.710	7.177	7.446	104.333	29.109	11.685	145.127
Totalen	34.064	408.771	32.702	33.928	475.400	132.637	53.245	661.282

2e Begeleider	a	b	c	d	e	f	g	h
	Bruto maandbedrag (exclusief vakantietoelag en eindejaarsuitkering)	Bruto jaarsalaris	Vakantietoelag	Eindejaars uitkering	Grondslag voor opslag	Vergoedingsopslag	Opslag	Verwachte personeelslast
Percentages			8,00%	8,30%		27,90%	11,20%	
Jaar 1	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 2	6.022	72.262	5.781	5.998	84.041	23.447	9.413	116.901
Jaar 3	6.313	75.756	6.061	6.288	88.105	24.581	9.868	122.553
Jaar 4	6.618	79.416	6.353	6.592	92.361	25.769	10.344	128.474
Jaar 5	6.938	83.262	6.661	6.911	96.833	27.016	10.845	134.695
Jaar 6	7.277	87.327	6.986	7.248	101.561	28.336	11.375	141.271
Totalen	33.169	398.023	31.842	33.036	462.901	129.149	51.845	643.895

UD2	a	b	c	d	e	f	g	h
	Bruto maandbedrag (exclusief vakantietoelag en eindejaarsuitkering)	Bruto jaarsalaris	Vakantietoelag	Eindejaars uitkering	Grondslag voor opslag	Vergoedingsopslag	Opslag	Verwachte personeelslast
Percentages			8,00%	8,30%		27,90%	11,20%	
Jaar 1	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 2	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 3	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 4	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 5	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaar 6	4.742	56.904	4.552	4.723	66.180	18.464	7.412	92.056
Totalen	4.742	56.904	4.552	4.723	66.180	18.464	7.412	92.056

Bijlage 2 - Kengetallen

2.1 Input financiële middelen in k€

Alleen expliciet onderzoek (exclusief sectorplangelden)											
Financiële middelen	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1e GS	-	3.781	3.522	4.023	3.803	4.078	3.852	3.693	3.754	3.569	3.662
2e GS	1.762	1.158	1.033	831	504	410	388	364	308	250	250
3e GS	947	716	847	805	936	866	975	959	901	858	858
Totaal	2.709	5.655	5.402	5.658	5.243	5.353	5.215	5.016	4.963	4.677	4.770

Alle middelen faculteit (exclusief sectorplangelden)											
Financiële middelen	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1e GS	16.383	25.010	23.515	25.633	26.456	28.428	28.976	29.536	29.943	30.955	29.618
2e GS	1.762	1.158	1.033	831	504	410	388	364	308	250	250
3e GS	2.980	2.402	2.734	2.899	2.642	2.838	2.967	2.971	2.933	2.910	2.910
Totaal	21.125	28.570	27.282	29.363	29.602	31.676	32.331	32.871	33.184	34.115	32.778

Toelichting

In de bovenste tabel staan alleen onderzoeksmiddelen opgenomen. Hierin zijn geen externe baten meegenomen. De splitsing in onderwijs- en onderzoeksmiddelen met ingang van 2015 inzichtelijk is gemaakt. Hierdoor is het niet mogelijk om de 1^e GS baten in 2014 aan te geven.

In de onderste tabel zijn alle inkomsten, onderzoek en onderwijs meegenomen. De 3e GS in deze tabel bevat zowel onderwijs- als onderzoeksgelateerde middelen. De overige externe baten zijn volledig meegenomen bij de 1e GS, hoewel deze ook deels kunnen vallen onder de 2e of 3e GS.

In de begrotingen over de jaren 2020-2023 is geen rekening gehouden met de Sectorplanmiddelen. De te verwachten promotiepremies zijn wel in de cijfers meegenomen. Voorts is bij de 2e GS uitgegaan van jaarlijks één gehonoreerde Veni-subsidie en bij de 3e GS van nieuwe projecten oplopend in waarde tot K€ 250 in 2023.

De begroting voor 2024 is op dit moment nog niet beschikbaar. Deze is gelijk verondersteld aan de begroting van 2023.

2.2 Wetenschappelijk personeel

Op peildatum 31-12-jaar in dienst van de faculteit

31-12-2014	FTE	% vrouw	Aantal	% vrouw	OZ-tijd
HGL	28,16	19%	41	20%	8,45
UHD	15,55	53%	17	53%	4,67
UD	36,18	50%	47	51%	10,85
Doc	52,51	50%	71	48%	0
Ondz	14,59	57%	25	46%	14,59
Prom. Totaal	36,55	72%	41	70%	27,41
Prom. GS 1	16,95	77%	18	77%	12,71
Prom. GS 2	9,00	77%	9	77%	6,75
Prom. ERC/EU	5,80	45%	8	50%	4,35
Waarvan 3-jarig					
Waarvan 4-jarig	5,80	45%	8	50%	4,35
Prom Overige*	4,80	71%	6	66%	3,60
Totaal WP**	183,54	50%	242	48%	65,97

31-12-2015	FTE	% vrouw	Aantal	% vrouw	OZ-tijd
HGL	27,77	18%	41	20%	8,33
UHD	14,62	56%	18	50%	4,39
UD	37,23	53%	51	51%	11,17
Doc	43,31	52%	61	48%	0
Ondz	11,43	56%	24	46%	11,43
Prom. Totaal	31,60	67%	33	70%	23,70
Prom. GS 1	15,00	75%	15	80%	11,25
Prom. GS 2	7,80	74%	8	75%	5,85
Prom. ERC/EU	4,60	39%	5	40%	3,45
Waarvan 3-jarig					
Waarvan 4-jarig	4,60	39%	5	40%	3,45
Prom Overige*	4,20	81%	5	80%	3,15
Totaal WP**	165,96	52%	228	46%	59,02

31-12-2016	FTE	% vrouw	Aantal	% vrouw	OZ-tijd
HGL	26,88	19%	41	22%	8,06
UHD	13,61	60%	16	56%	4,08
UD	37,38	52%	51	51%	11,21
Doc	44,58	57%	66	47%	0
Ondz	10,21	63%	23	52%	10,21
Prom. Totaal	21,20	69%	23	70%	15,90
Prom. GS 1	9,40	78%	10	80%	7,05
Prom. GS 2	4,80	79%	5	80%	3,60
Prom. ERC/EU	4,60	39%	5	40%	3,45
Waarvan 3-jarig					
Waarvan 4-jarig	4,60	39%	5	40%	3,45
Prom Overige*	2,40	100%	3	100%	1,80
Totaal WP**	153,86	53%	220	47%	49,47

31-12-2017	FTE	% vrouw	Aantal	% vrouw	OZ-tijd
HGL	30,37	26%	44	27%	9,11
UHD	12,81	58%	16	56%	3,84
UD	40,67	58%	54	56%	12,20
Doc	42,49	57%	66	47%	0
Ondz	6,77	60%	17	65%	6,77
Prom. Totaal	18,42	74%	22	72%	13,82
Prom. GS 1	6,60	100%	7	100%	4,95
Prom. GS 2	4,00	75%	4	75%	3,00
Prom. ERC/EU	6,41	56%	8	50%	4,81
Waarvan 3-jarig					
Waarvan 4-jarig	6,41	56%	8	50%	4,81
Prom Overige*	1,41	100%	3	100%	
Totaal WP**	151,53	55%	219	50%	45,74

31-12-2018	FTE	% vrouw	Aantal	% vrouw	OZ-tijd
HGL	31,43	29%	47	34%	9,43
UHD	13,91	55%	17	53%	4,17
UD	39,34	59%	55	56%	11,80
Doc	41,01	61%	74	50%	0
Ondz	4,65	80%	11	64%	4,65
Prom. Totaal	14,31	73%	16	75%	10,73
Prom. GS 1	5,80	83%	6	83%	4,35
Prom. GS 2	3,00	67%	3	67%	2,25
Prom. ERC/EU	4,60	61%	5	60%	3,45
Waarvan 3-jarig					
Waarvan 4-jarig	4,60	61%	5	60%	3,45
Prom Overige*	0,91	100%	2	100%	0,68
Totaal WP**	144,65	55%	220	50%	40,79

* Dit betreft promovendi die (deels) uit de 3^e geldstroom worden gefinancierd, niet zijnde ERC/EU.

** Het totaal aan onderzoekstijd wijkt af van het totaal dat in de tabel op p. 4 staat opgenomen. Het verschil is te verklaren doordat in deze tabellen met een peildatum is gewerkt, terwijl voor de tabel op p. 4 is gewerkt met onderzoekstijd over heel 2018 gerekend.

Toelichting

De verschillen in onderzoekstijd zijn als volgt te verklaren:

- 1) Een terugloop van het aantal promotietrajecten, die relatief zwaar meewegen in onderzoekstijd;
- 2) De administratieve onderzoekstijd is na 2017 standaard gesteld op 30% i.p.v. 35% door terugloop eerstegeldstroomfinanciering.

2.3 Nieuwe posities sectorplan

Aanstelling	2019		2020		2021		2022		2023		2024		Totaal 2019-24	2025*	
	Aantal	FTE	Aantal	FTE	Aantal	FTE	Aantal	FTE	Aantal	FTE	Aantal	FTE	Aantal	Aantal	FTE
HGL-Methoden van emp-jur. onderzoek	0	0,2 fte	1	0,2 fte	1	0,2 fte	1	0,2 fte	1	0,2 fte	1	0,2 fte	1	1	0,2 fte
UD Interne coördinatie	0	0 fte	1	0,5 fte	1	0,5 fte	1	0,5 fte	1	0,5 fte	1	0,5 fte	1	1	0,5 fte
UD tenure tracks	1	1,0 fte	2	1,0 fte	1	1,0 fte	1	1,0 fte	1	1,0 fte	2	1,0 fte	8	1	1,0 fte
Promovendi	0	1,0 fte	5	1,0 fte	2	1,0 fte	2	1,0 fte	2	1,0 fte	2	1,0 fte	13	1	1,0 fte

* Ervan uitgaande dat de sectorplanmiddelen vanaf 2025 structureel worden.

Aanstelling	% OZ	% OW	Aanstellingsduur
HGL-Methoden v emp-jur oz	100%	0%	Vast
UD Interne coördinatie	100%	0%	Vast
UD tenure tracks	50%	50%	4 jaar met uitzicht op vast
Promovendi	75%	25%	4 jaar

2.4 Doorlooptijd reguliere promotietrajecten

Promotieduur*	2014	2015	2016	2017	2018	Totaal
Aantal promoties totaal	6	8	1	3	6	24
Doorlooptijd bij 3-jarige trajecten	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Aantal promoties GS1	5	5	0	2	3	15
Doorlooptijd bij 4-jarige trajecten 1e geldstroom (gemiddelde)	60,6	83,2	-	56,5	68,7	67,3
Aantal promoties GS2	1	3	1	1	3	9
Doorlooptijd bij 4-jarige trajecten 2e geldstroom (gemiddelde)	40,0	55,0	54,0	49,0	83,0	56,2

2.5 Doorlooptijd reguliere promotietrajecten gecorrigeerd met deeltijd/ zwangerschap/ langdurige ziekte

Promotieduur*	2014	2015	2016	2017	2018	Totaal
Aantal promoties totaal	6	8	1	3	6	24
Doorlooptijd bij 3-jarige trajecten	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Aantal promoties GS1	5	5	0	2	3	15
Doorlooptijd bij 4-jarige trajecten 1e geldstroom (gemiddelde)	52,8	74,1	-	49,9	62,1	59,7
Aantal promoties GS2	1	3	1	1	3	9
Doorlooptijd bij 4-jarige trajecten 2e geldstroom (gemiddelde)	40,0	55,0	49,5	49,0	70,0	52,7

2.6 Onderwijs: instroom – inschrijvingen – diploma's

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Instroom BA-studenten	473	437	428	398	703	675	700	725	725	725	725
Waarvan vrouw (%)	68%	65%	66%	67%	68%						
Aantal studenten BA	1801	1665	1579	1444	1684	1693	1856	2206	2206	2250	2250
Aantal studenten MA	1165	1374	1415	1472	1544	1544	1544	1600	1650	1700	1700
Aantal studenten Res. MA	2	0	0	1	2	2	5	9	10	10	10
Totaal	2968	3039	2994	2917	3230	3239	3405	3815	3866	3960	3960
	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25
Voltooid (aantal diploma behaald)											
BA	388	356	369	352	320	320	420	470	470	470	475
MA	464	552	592	609	610	600	600	650	700	725	725
Res. MA	1	0	0	0	1	1	1	4	5	5	5

2.7 Onderzoeksoutput

KUOZ output type	2014	2015	2016	2017	2018
Refereed artikel in een tijdschrift	117	126	135	149	149
Non-refereed artikel in een tijdschrift	139	159	115	95	83
Boek	20	21	15	17	5
Boekdeel	91	68	72	75	61
Dissertatie	10	17	9	14	15
Congrespublicatie	31	20	29	10	2
Annotatie	114	112	92	85	69
Overige - Populariserende publicatie	81	91	92	52	40
Totaal	603	614	559	497	424

Bijlage 3 – Oplegbrief RDR aan commissie-Prins

Bezoekadres: Newtonlaan 201, 3584 BH Utrecht

Postadres: Newtonlaan 231, 3584 BH Utrecht

**Faculteit Recht, Economie, Bestuur en
Organisatie**

Departement Rechtsgeleerdheid

Aan de Commissie Sectorplan SSH
T.a.v. mevr. prof. mr. J.E.J. Prins

Per e-mail: info@sectorplan-ssh.nl

Ons kenmerk
UITRGL19.045/IH

Contactpersoon
Prof. mr. dr. A.M. Hol

Telefoon
(030) 2537949

E-mail
a.m.hol@uu.nl

Datum

15 mei 2019

Onderwerp

Additionele toelichting bij facultaire bestedingsplannen

Raad van Decanen Rechtsgeleerdheid

Geachte Commissie Sectorplan SSH, beste Corien,

De Commissie Sectorplan SSH heeft in haar brief d.d. 12 april 2019 de gezamenlijke juridische faculteiten verzocht om een uniforme en integrale benadering van de thema's doorlooptijden promotietrajecten; inclusiviteit en diversiteit en de ontwikkeling van een landelijke honoursmaster aan te bieden.

Namens de Raad van Decanen kan ik over genoemde onderwerpen het navolgende melden.

1. Doorlooptijden promotietrajecten

De Raad van Decanen zal aansluitend bij de 'Gezonde praktijk' die de VSNU en het Rectorencollege hebben geïdentificeerd (A.) voorstellen om enkele additionele maatregelen in te voeren in het najaar van 2019/voorjaar 2020 (B.), en om de reeds ingestelde landelijke Commissie Doorlooptijd Promoties eind 2019 te laten adviseren over een aantal andere mogelijke verbetermaatregelen (C.). Alle genoemde maatregelen zien overigens op de trajecten van reguliere promovendi, en dus niet op buitenpromovendi.

A. Gezonde praktijk

Recent is vanuit de VSNU een advies opgesteld over de promotiepraktijk aan Nederlandse universiteiten dat voor Rechtsgeleerdheid een minimum kader vormt. Dat advies (VSNU: Een gezonde praktijk in het Nederlandse promotiestelsel) is opgesteld in opdracht van de Bestuurlijke commissie promotietraject, bestaande uit vier rectores magnifici, ingesteld door het Rectoren College in september 2018, met de opdracht uitgangspunten te formuleren voor de begeleiding, opleiding en beoordeling van promovendi die een promotietraject doorlopen aan een Nederlandse universiteit of UMC. Een landelijke werkgroep van beleidsadviseurs heeft vervolgens de opdracht gekregen om te onderzoeken welke uitgangspunten horen bij een 'gezonde praktijk' die past bij de hoge kwaliteitsstandaard van het Nederlandse promotiestelsel. Het Rectoren College onderschrijft de uitgangspunten in de notitie en zal de aanbevelingen ter hand nemen, waarbij er ruimte blijft voor lokale diversiteit in de implementatie van de aanbevelingen.

Uiteraard zullen de verschillende faculteiten deze gezonde praktijk volgen, en waar nog nodig, implementeren. Gegeven de bestaande best practices bij Rechtsgeleerdheid zoals die

geïnventariseerd zijn op basis van alle facultaire bestedingsplannen is duidelijk dat uit dit advies onder meer volgt dat:

- Alle promovendi worden begeleid door tenminste twee (co)promotoren. Indien het niet mogelijk is twee (co)promotoren aan te wijzen, kan naast de (co)promotor een dagelijks begeleider worden aangewezen in plaats van de (co)promotor;
- Alle promovendi na de formele start van het promotietraject een go/no go gesprek met hun (co)promotoren hebben;
- Universiteiten een training aanbieden voor professionalisering van de begeleiding van promovendi. Universiteiten spannen zich in om (waar dat nog niet het geval is) een training (voor ervaren en minder ervaren) (co)promotoren te ontwikkelen.
- Met alle (co)promotoren regelmatig en bij voorkeur jaarlijks gesproken wordt over de voortgang, de duur en het rendement van alle promotietrajecten die zij begeleiden.

Ten aanzien van deze aspecten spreken we landelijk af deze door te voeren, waar dat nog niet geregeld is. De specifieke invulling geschiedt per faculteit, al dan niet via de Graduate Schools, en op de voor die faculteit meest gereede wijze, met inachtneming van de regels van de plaatselijke promotiereglementen en eventuele verdere plaatselijke beleidsregels, ook als die van de landelijke lijn zouden afwijken.

B. Best practices nu in te voeren

Om de doorstroom landelijk verder te verbeteren, stellen we voor om per september 2019 te starten met het invoeren van de hierna volgende maatregelen. Het betreft best practices die voortbouwen op (deels) overeenkomstige werkwijzen binnen de diverse juridische faculteiten:

- Het onderzoeksvoorstel van de promovendus moet vóór of kort nadat hij of zij aan het traject begint niet alleen zijn getoetst door de (co)promotoren, maar ook door tenminste twee andere gepromoveerde collega's (bijvoorbeeld in een wetenschaps- of selectiecommissie);
- Binnen elke faculteit is er naast de (co)promotoren een onafhankelijke persoon aangesteld (bijvoorbeeld een promovendidecaan, vertrouwenspersoon) bij wie promovendi terecht kunnen als er problemen zijn in hun traject, in de samenwerking met de (co)promotor, etc.;
- Elke faculteit faciliteert de mogelijkheid van promovendi om elkaar feedback te geven op hun manuscript en het proces;
- Elke faculteit stelt richtlijnen op om promoveren op artikelen, naast de meer gebruikelijke proefschriften, mogelijk te maken.

Ook hier geldt weer dat de specifieke invulling geschiedt per faculteit, al dan niet via de Graduate Schools, en op de voor die faculteit meest gereede wijze, met inachtneming van lokale regels en promotiereglementen.

C. Vooruitblik: denkrichtingen

Het thema 'promoveren op artikelen' wordt bovendien in de loop van 2019 nader uitgewerkt in een document van de eerder genoemde Commissie Doorlooptijd Promoties. Vooralsnog denken wij daarbij aan het formuleren van landelijke minimumeisen of uitgangspunten (bijvoorbeeld ten aanzien van het aantal artikelen, samenhang, auteurschappen, reviews, etc.). De startnotitie die hierover eerder binnen de Raad van Decanen is verspreid, is daartoe een beginpunt. In dit verband zal tevens worden nagedacht over de eisen die aan een proefschrift gesteld kunnen en mogen worden (levenswerk of proeve van bekwaamheid?).

Ook wordt in de loop van 2019 verder gesproken en nader landelijk beleid geformuleerd – na een verdere consultatie van het werkveld – over de navolgende thema's:

- Een gezamenlijke norm voor de hoeveelheid onderwijs die een promovendus mag verzorgen binnen de aanstellingsduur die voor betrokkene van toepassing is (we kennen driejarige, vierjarige en vijfjarige aanstellingen);
- Stimuli voor promovendi (een financiële prikkel voor promovendi om tijdig af te ronden; feedback door anderen dan de promotoren);

- Loopbaanbegeleiding (ontwikkeling van 'ownership'; uitbreiding van mogelijkheden voor coaching voor promovendi), inclusief (gezamenlijk) te verzorgen onderwijs voor promovendi;
- Richtlijnen voor promovendi (waarbij onder meer mogelijkheden worden verkend voor het stellen van woordlimieten voor manuscripten; het organiseren van meerdere formele meetmomenten, bijvoorbeeld via voortgangspresentaties voor een facultaire commissie en feedback daarop);
- 'Zorgplichten' voor (co)promotoren (intensiteit van begeleiding en normen voor bijvoorbeeld tijdig reageren op stukken; het bepalen van een gewenst of het mogelijk instellen van een maximum aantal promovendi per promotor; etc.).

De commissie zal zich bovendien buigen over het ontwikkelen van een eenduidige reken- en registratiemethode voor het meten van de doorlooptijden, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke aanstellingsduur die per traject kan verschillen (drie, vier of vijf jaar) en waarbij het eventueel contractueel bepaalde additionele onderwijsdeel niet als promotietijd wordt meegerekend. Ook zal de commissie kijken naar de interessante vraag wat en hoe men dit binnen andere disciplines doet, bijvoorbeeld bij Economie, Bestuurskunde, Psychologie, Geschiedenis, etc. Nieuwe (best) practices blijven we delen en de impact van de getroffen maatregelen zullen we jaarlijks monitoren.

2. Inclusiviteit en diversiteit

Zoals in het sectorplan Rechtsgeleerdheid reeds is beschreven streven de gezamenlijke juridische faculteiten naar een stijging van het aandeel vrouwen in alle functiecategorieën en met name in de hoogste functiecategorieën met een resultaatverplichting van een stijging van 5% vrouwelijke hoogleraren na ommekomst van de zesjarige projectperiode. Bij nieuwe aanstellingen wordt ingezet op een man-vrouw verdeling van 50%-50%.

De monitoring van de samenstelling van de wetenschappelijke staf in termen van inclusiviteit en diversiteit is belegd bij het Landelijk Overleg Directeuren Bedrijfsvoering, dat jaarlijks rapporteert aan de Raad van Decanen Rechtsgeleerdheid over de vorderingen en, indien noodzakelijk, voorstellen doet voor aanvullende maatregelen teneinde de gestelde doelen te kunnen behalen.

3. Honourmaster

Plannen om bestaande honourstrajecten te versterken en verder uit te bouwen ten behoeve van een grotere doorstroming naar promotietrajecten verkeren op dit moment in verschillende stadia van ontwikkeling. Mutatis mutandis geldt hetzelfde voor plannen voor verdere samenwerking binnen de reeds bestaande onderzoeksmasters. De Raad van Decanen stelt een landelijke commissie in die de opdracht krijgt om uiterlijk voorjaar 2020 met een nader uitgewerkt voorstel te komen voor de honourmaster, dat vervolgens onderwerp van gesprek zal zijn voor nader overleg tussen de Raad enerzijds en uw commissie anderzijds.

Namens de Raad van Decanen Rechtsgeleerdheid,

Met vriendelijke groet,

Prof. mr. dr. A.M. Hol
Hoofd department Rechtsgeleerdheid
Universiteit Utrecht

Cc.: Dhr. dr. S. Steeman, secretaris Commissie Sectorplan SSH
Decanen Rechtsgeleerdheid

Bijlage 4 – Beschrijving onderzoeksprogramma's

Empirie en Norm

“Empirie en Norm bij Delinquent Gedrag en Strafrechtelijke Handhaving” is het gezamenlijke onderzoeksprogramma van de afdeling Strafrecht & Criminologie. Dit programma combineert onderzoek vanuit zowel juridisch-normatief als criminologisch-empirisch perspectief binnen een van de volgende vier onderzoeklijnen 1.) Beslissen in de strafrechtelijke keten en handhaving, 2.) Levensloop en criminele carrières, 3.) Criminaliteit in georganiseerd verband en 4.) Internationale misdrijven. Op al deze vier terreinen heeft het onderzoeksprogramma zowel op nationaal als internationaal niveau een zeer sterke reputatie. Tijdens de meest recente onderzoeksvisitatie (2016-2017) werd het programma beoordeeld met het predicaat ‘Excellent’. Recentelijk nog, heeft het programma een sterke impuls gekregen met een toegekende *ERC Starting Grant*.

Een groot gedeelte van de onderzoekers binnen het onderzoeksprogramma heeft de afgelopen jaren al empirisch-juridisch onderzoek verricht. In het bijzonder de criminologen hebben een lange traditie in het uitvoeren van ELS-onderzoek; het stellen van vragen over de assumpties die aan het straf- of bestuursrecht ten grondslag liggen, de wijze waarop het strafrecht wordt toegepast en de effecten van het juridisch systeem op daders en slachtoffers maken integraal onderdeel uit van de criminologie in algemene zin, en daarmee ook van de criminologie aan de VU. Kenmerkend voor de criminologische output aan de VU is de sterke focus op empirisch onderbouwd onderzoek.

Het verdient echter bijzondere aandacht dat ook het strafrechtelijk onderzoek binnen het programma zich niet beperkt tot juridisch dogmatisch onderzoek; ook hier is en wordt in toenemende mate empirisch-juridisch onderzoek uitgevoerd. Goede illustraties zijn in dit verband de evaluatiestudie naar Rechtsbijstand bij politieverhoor en het onderzoek naar de resocialisatie en de bijkomende gevolgen van een strafrechtelijke veroordeling.

Het facultaire ELS-programma zal binnen ‘Empirie en Norm’ een sterke impuls kunnen geven aan het bestaande ELS-onderzoek en met name aangewend worden om onderzoeksprojecten uit te voeren waarbij de expertise van zowel strafrechtsjuristen als criminologen vereist is. Met de steeds sterker gearticuleerde wens vanuit samenleving en politiek om tot ‘*evidence based*’ interventies in het strafrechtelijk domein te komen, kan hierbij bijvoorbeeld gedacht worden aan wetsevaluaties, effectstudies en/of procesevaluaties van bestaand beleid. In lijn met de facultaire ambities om verder te internationaliseren, vormen de extra middelen ook een sterke stimulans en mogelijkheid om meer comparatieve studies uit te voeren naar de toepassing en effecten van juridische interventies in andere (ons omringende) landen.

Met haar interdisciplinaire staf van criminologen en juristen, expertise in het uitvoeren van zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek, alsmede ruime ervaring in het uitvoeren van (inter)nationale evaluatie-onderzoeken zet het programma Empirie en Norm de komende jaren in op het voortzetten, versterken, vernieuwen en uitbreiden van ELS-onderzoek. De ervaringen die binnen het programma zijn opgedaan met het publiceren van ELS-onderzoek in internationaal toonaangevende tijdschriften, het bijdragen aan en opzetten van internationale en interdisciplinaire consortia en integreren van ELS-onderzoek in het onderwijs zullen de komende jaren breed binnen de faculteit worden gedeeld.

Migratierecht programma

Al vijftien jaar behoort het Migratierecht onderzoeksprogramma van de Vrije Universiteit Amsterdam tot de prominentste programma's op dit terrein. Het beoogt de complexe ontwikkelingen op het terrein van migratierecht op zowel internationaal, Europees als nationaal niveau in kaart te brengen en te analyseren. In 2018 werd het *Amsterdam Centre for Migration and Refugee Law* (ACMRL, <https://acmrl.org/>) opgericht.

Binnen dit centrum wordt onderzoek verricht op diverse onderwerpen, waaronder asiel- en vluchtelingenrecht en gezinshereniging. Het onderzoek bestrijkt specifieke thema's als de humanitaire kosten van grenscontrole, de intersectie van familie en migratierecht, 'ras/gemengdheid' en migratie, de rol van rechters, internalisering en externalisering van grenscontrole, de rol van tijd in migratierecht en het EU-beginsel van wederzijds vertrouwen. De onderzoeksgroep is multidisciplinair samengesteld, met achtergronden in rechten, rechtssociologie, antropologie, filosofie en politieke wetenschappen.

De uitstekende kwaliteit van het programma mag blijken uit de talloze nationale en internationale publicaties van onderzoekers, alsmede uit de verschillende toegewezen onderzoekssubsidies zoals de NWO-Vernieuwingsimpuls (2 Venis en 2 Vicis) en een ERC Consolidator Grant. Medewerkers hebben verder onderzoek verricht voor onder meer de Europese Commissie, het Europese Parlement, UNHCR, WODC en Vluchtelingenwerk. Tijdens de meest recente onderzoeksvisitatie (2016-2017) werd de kwaliteit van het programma beoordeeld met het predicaat 'Excellent'.

Het ACMRL is zeer zichtbaar in het publieke debat en onderzoekers participeren actief in adviesorganen van de overheid en maatschappelijke organisaties. Het Centrum publiceert een [Verblijfblog.nl](#), waar actuele Migratierechtelijke vraagstukken voor een breed publiek toegankelijk worden gemaakt.

Op interfacultair niveau participeert het programma in het *Migration and Diversity Centre* (MDC, <http://www.vu.nl/en/about-vu-amsterdam/faculties-and-institutes/mdc/>), een multidisciplinair samenwerkingsplatform van faculteiten van rechtsgeleerdheid, sociale wetenschappen en geesteswetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam. Het initiatief voor het centrum werd in 2006 door de faculteit rechten genomen, inmiddels bestaat het MDC uit meer dan zeventig onderzoekers.

Op nationaal niveau was het ACMRL een van de oprichters van *Dutch Association for Migration Research* (DAMR). Het centrum neemt deel in het bestuur en onderzoekers participeren actief in de bijeenkomsten georganiseerd door DAMR.

Op internationaal niveau is het ACMRL medeoprichter van en actief deelnemer aan het *Odysseus Academic Network for Legal Studies on Immigration and Asylum in Europe*. Verder neemt het programma deel in consortia en 'framework contracten' voor de Europese Unie en geven onderzoekers regelmatig lezingen binnen en buiten Europa. Het centrum heeft een eigen visitors' programma en organiseerde meerdere internationale conferenties, zoals de *Border deaths* conferentie (2018) en de conferentie *Migration as a Family Matter* (2014).

Voor een voortdurend veranderend en altijd maatschappelijk en politiek gevoelig rechtsgebied als het migratierecht is het van groot belang deze maatschappelijke betekenis centraal te stellen in het onderzoek. Enerzijds dient na te worden gegaan hoe het migratierecht de samenleving beïnvloedt, en anderzijds hoe de samenleving het migratierecht beïnvloedt. Het ACMRL heeft dan ook al ruime ervaring opgedaan met

onderzoek dat niet louter juridisch-dogmatisch van aard is. Onderzoek dat is verricht, maakt gebruik van sociologische en antropologische onderzoeksmethoden alsmede van rechtsfilosofische, sociologische en politieke theorieën. Het Empirical Legal Studies programma biedt de mogelijkheid om de plaats van dergelijk onderzoek in het ACMRL verder te versterken en te komen tot vernieuwende en verdiepende vraagstellingen ten aanzien van de maatschappelijke betekenis van het migratierecht.

Het ELS-onderzoek van het ACMRL zal zich daarbij richten op drie soorten benaderingen:

- de assumpties die aan het migratierecht ten grondslag liggen. Het gaat hierbij onder meer om de totstandkoming van het huidige migratierecht, de rol die verschillende actoren (politici, beleidsmakers, rechters, Ngo's, migranten etc.) hebben gespeeld in die totstandkoming, en de strijd die is gevoerd over frames en probleemdefinities van het migratierecht.
- de wijze waarop het recht wordt toegepast door uitvoerders. Het ACMRL zal uitvoeringspraktijken van het migratierecht onderzoeken aan de hand van bijvoorbeeld dossieranalyses, interviews met actoren in het migratierecht of systematische jurisprudentieanalyses.
- de effecten van het migratierecht in de samenleving. Dit onderzoek richt zich niet alleen op de effectiviteit van het migratierecht, maar ook op de gevolgen van het migratierecht in het dagelijks leven van migranten en hun gezinnen. Hierbij wordt onder meer gebruik gemaakt van kwantitatief onderzoek en kwalitatieve interviewmethoden.

Met veel van dit soort vragen en methoden is al enige ervaring binnen het ACMRL opgedaan. De facultaire keuze voor ELS biedt ons nu mogelijkheden om meer onderzoekers van de sectie toe te rusten met de methodologische en theoretische kennis om dergelijk onderzoek uit te voeren, en om nieuwe promotietrajecten op te zetten met een specifieke focus op deze vragen. Dit zal gebeuren door middel van zelfstandig onderzoek, maar ook in samenwerking tussen juridische en empirische onderzoekers, ook buiten de sectie en op nationaal en internationaal niveau. Er zal hierbij gebruik gemaakt worden van de ondersteuning die de juridische faculteit biedt in ELS onderzoeksmethoden. De uitkomsten van het ELS onderzoek kunnen worden gebruikt in de interdisciplinaire migratierechtvakken die de sectie verzorgt in de Master International Migration Law en de verschillende minoren.

Public Contracts: Law & Governance

Het onderzoek van het programma '*Public Contracts: Law & Governance*' is gericht op overheidscontracten, verdeling van schaarste, publiek-private rechtsverhoudingen, semi-publieke instellingen en de verdeling van verantwoordelijkheden op de markt.

Dit programma richt zich aldus op allerlei verschijningsvormen waarmee de overheid aanspraken aan private partijen toekent met het oog op het verwezenlijken van publieke belangen. Het onderzoek spitst zich in het bijzonder toe op de verdeling van schaarse rechten door de overheid door middel van bijvoorbeeld aanbestedings-, veiling- en vergunningenprocedures.

Concrete voorbeelden, die illustratief zijn voor de onderzoeksthematiek, zijn de veiling van 4G-frequenties voor mobiele telefonie die de Staat een meevaller van 3,8 miljard euro bezorgde, de aankomende 5G-veiling, de inkoop in het sociaal domein, de (Europese) aanbesteding van ICT- en andere overheidsprojecten en de verdeling van onderzoeksgelden door NWO.

De onderzoeksgroep is samengesteld uit experts met een civielrechtelijke en een bestuursrechtelijke achtergrond. Wij verrichten zowel fundamenteel wetenschappelijk onderzoek als onderzoeksopdrachten voor de (rechts)praktijk.

Wij verzorgen in het onderwijs veel vakken die rechtstreeks verband houden met ons onderzoek. De facultaire Law in Action-benadering komt tot uiting in het onderwijs dat onze onderzoeksgroep geeft in het kader van de opleidingen van de VU Law Academy. In dat kader wordt met de praktijk veel kennis uitgewisseld die relevant is voor het onderzoek. Bij verschillende van die vakken wordt gebruik gemaakt van literatuur van eigen hand. Op dit moment wordt bij meerdere vakken gebruikgemaakt concept-hoofdstukken van literatuur die in maart 2019 zal verschijnen.

Het programma is geworteld in een jarenlange traditie van onderzoek en onderwijs naar de governance van publieke en private belangen in het economisch en maatschappelijk verkeer.

De kwaliteit van het onderzoeksprogramma werd tijdens de meest recente onderzoeksvisitatie (2016-2017) beoordeeld met het predicaat 'Excellent'. Op advies en als de uitkomst van deze onderzoeksvisitatie zijn de ambities van het programma steeds meer internationaal gericht. Op dit moment lopen dan ook verschillende internationale onderzoeksprojecten met buitenlandse collega's die deel uitmaken van dezelfde onderzoeksnetwerken, waaronder *Public Contracts in Legal Globalisation*. Concreet gaat het om een onderzoeksproject naar 'competitive tendering' (met partners uit het VK, België, Italië en Duitsland), een onderzoeksproject naar de betekenis van aanbestedingsprocedures en hun regulering voor de uitvoering van contracten (met partners uit Spanje) en een rechtsvergelijkend onderzoek naar concessies (met partners uit Frankrijk en Zwitserland).

Veel onderzoeksvragen op het terrein van de verdeling van schaarse rechten kennen een empirische component en komen voort uit in de sociale werkelijkheid geconstateerde problemen of knelpunten. Daarom zijn er concrete plannen om vanuit ELS-invalshoek nieuwe onderzoeksprojecten te stimuleren. Een van die plannen betreft een promotieonderzoek op het voornoemde terrein. De ELS-benadering brengt voor dit programma en dit promotieonderzoek een aantal inhoudelijke en methodologische vernieuwingen. In de eerste plaats bestaan er in de praktijk diverse percepties wat betreft de wijze waarop door de overheid geïnitieerde verdelingsprocedures verlopen. De ELS-invalshoek brengt met zich dat

onderzocht wordt of die percepties wel voldoende stroken met de werkelijkheid. In de tweede plaats zal onderzocht moeten worden of en in hoeverre te verwachten valt dat die werkelijkheid kan worden veranderd door middel van ingrijpen in het juridisch kader. Tot slot zal – gegeven dat is geprobeerd die werkelijkheid te veranderen door te sleutelen aan het juridisch kader – onderzocht worden of daarmee in de sociale werkelijkheid het gewenste effect is bereikt en – zo niet – hoe dat dan komt. Het voornemen bestaat om dit promotieproject royaal in te bedden in het programma om zodoende de ELS-benadering nog beter voet aan de grond te laten krijgen.

Amsterdams Centrum voor Familie & Recht

Het Amsterdams Centrum voor Familie & Recht (ACFL) is pionier in Nederland voor wat betreft multidisciplinair onderzoek op het gebied van familierecht. Gedurende een lange periode is het ACFL het enige centrum in Nederland geweest waar familierechtexperts empirisch onderzoek (dataverzameling) hebben uitgevoerd op het terrein van familierecht, dit in samenwerking met of onder supervisie van experts in empirische onderzoeksmethoden. Vrijwel alle ACFL-onderzoeksprojecten omvatten omvangrijke empirische onderzoekscomponenten.

Het ACFL omvat momenteel twee onderzoeklijnen: (Echt)scheiding en haar gevolgen vanuit een juridisch (nationaal en vergelijkend) en multidisciplinair perspectief en Empowerment en bescherming van ouderen en mindervaliden: De uitdagingen van een vergrijzende samenleving.

Nagenoeg alle ACFL-onderzoekers zijn geschoold in de methodologie van rechtsvergelijking; de programmaleider en verscheidende andere onderzoekers hebben cursussen gevolgd over de methodologie van empirisch onderzoek zoals aangeboden door collega's van het Amsterdam Law and Behavior Institute (A-LAB), het interdisciplinaire onderzoeksinstituut waar de juridische faculteit van de VU penvoerder van is. Het ACFL als geheel en nagenoeg alle haar onderzoekers zijn lid van A-LAB. Deze samenwerking draagt productief bij aan het vermogen van het ACFL om grote interdisciplinaire projecten uit te voeren met eigen gegevensverzameling. Het ACFL is daarnaast nauw betrokken bij twee omvangrijke internationale netwerken: de *International Society of Family Law* en het *Family Law in Europe: Academic Network* (FL-EUR), dat momenteel 28 Europese jurisdicties omvat.

Het doel van het ACFL is om haar onderzoek rechtstreeks aan de behoeften van de samenleving te laten bijdragen. In de acht jaar van haar bestaan heeft het ACFL-team een eigen innovatieve, multidisciplinaire methode ontwikkeld, die essentiële problemen met betrekking tot het familierecht vanuit verschillende perspectieven behandelt: zowel fundamenteel als praktisch, zowel juridisch als empirisch. Deze methode bestaat uit vier stappen:

- een grondige studie van geselecteerde problemen op het gebied van het Nederlandse familierecht vanuit juridisch dogmatisch en rechtshistorisch perspectief;
- onderzoek naar de maatschappelijke aspecten van dezelfde problemen met behulp van empirische onderzoeksmethoden;
- het bestuderen van de meest veelbelovende oplossingen voor deze problemen in de met behulp van een vergelijkende QuickScan gekozen buitenlandse jurisdicties; het produceren van theoretische conclusies en voorstellen voor praktische oplossingen voor de genoemde problemen, die klaar zijn voor implementatie in wetgeving en professionele richtlijnen.

Een belangrijke ambitie van het ACFL is het samenbrengen van de expertise van haar leden en het creëren van een optimale omgeving voor het combineren van doctrinair nationaal en vergelijkend onderzoek en multidisciplinair (empirisch) onderzoek. Een andere ambitie van de ACFL is om bij te dragen aan het academische debat over de ontwikkeling van familie & recht in Nederland, evenals aan het bredere internationale discours over de transformatie van familie & recht in Europa en andere landen. Het ACFL streeft er ook naar om nationale en internationale samenwerking tussen deskundigen op het gebied van gezin & recht te faciliteren.

Het familierecht regelt een complexe en steeds veranderende empirische werkelijkheid. De meeste onderzoeksprojecten van ACFL kennen daarom een juridische / rechtsvergelijkende en empirische component. Met de doorontwikkeling van ELS komen enkele vernieuwende onderzoeklijnen in een

stroomversnelling, zoals op het gebied van (v)chtscheidingen en de bescherming van ouderen in een vergrijzende samenleving. Een concreet voorbeeld hiervan betreft andere manieren van omgang met (v)chtscheidingen ter bescherming van de betrokken kinderen. Voorgenomen wetsherzieningen op dit gebied kunnen op verschillende manieren worden onderzocht: niet alleen juridisch-dogmatisch en rechtsvergelijkend, maar ook door het gebruik van empirische methoden en experimentele designs. Daarnaast kan vergelijkend onderzoek in andere jurisdicties met vergelijkbare maatregelen ook vernieuwende inzichten opleveren voor de Nederlandse praktijk.

Boundaries of Law

Het onderzoeksprogramma Boundaries of Law, dat in 2010 van start is gegaan, houdt zich bezig met de territoriale, temporele en functionele grenzen van het recht. Een herbezinning op deze grenzen is noodzakelijk, omdat traditionele scheidslijnen aan het vervagen en verschuiven zijn door de toename van transnationale juridische organisaties en samenwerkingsverbanden, alsmede door snelle technologische ontwikkelingen op het gebied van onder meer digitalisering, opsporing en biotechnologie. Zoals onder meer blijkt uit de strijd tegen het terrorisme en de regulering van cyberspace, wordt er steeds vaker gebruik gemaakt van transnationale juridische arrangementen die de grenzen tussen regionaal, nationaal en internationaal, tussen recht en politiek en tussen verleden, heden en toekomst overstijgen. Deze ontwikkelingen roepen vragen op, niet alleen over de praktische maar ook over de normatieve grenzen van de overheidsmacht gebaseerd op de beginselen van de rechtsstaat.

Maatschappelijk relevant onderzoek naar hedendaagse uitdagingen zoals terrorisme, cybercrime, klimaatverandering, populisme en nationalisme vereist een internationale en interdisciplinaire benadering. In het onderzoeksprogramma werken onderzoekers met verschillende discipline achtergronden en nationaliteiten samen en wordt kennis bijeengebracht uit diverse gebieden, waaronder rechtsfilosofie, ethiek, politieke en sociale theorie, technologie en recht, Europees en internationaal recht. Daarnaast vindt er op structureel niveau samenwerking plaats met sociaal- en politieke wetenschappers, filosofen en linguïsten uit binnen- en (vooral) buitenland die zich onder meer bezighouden met globalisering, populisme en de ontwikkeling van het (transnationale) recht. Deze benadering gaat verder dan de traditionele juridisch-dogmatische bestudering van het recht en plaatst het recht in een bredere sociale context. Hierbij wordt, behalve van juridische bronnen en theoretische literatuur, ook gebruik gemaakt van empirisch onderzoek. Het gaat erom kritisch te analyseren hoe het recht in een globaliserende context tot stand komt, wat de effecten ervan zijn en hoe dit zich verhoudt tot de normatieve aspiraties van het recht.

De verbinding van empirisch, juridisch en theoretisch onderzoek noopt tot methodologische reflectie op de relatie tussen feitelijke bevindingen en normatieve uitspraken. In aansluiting op het Sectorplan zal verder onderzoek worden gedaan naar de verhouding tussen feiten en normen. Hoe kun je op basis van empirische gegevens normatieve aanbevelingen doen ter verbetering van het bestaande recht? In het mastervak Methoden van rechtswetenschappelijk onderzoek en de cursus Academic Integrity voor promovendi wordt uitgebreid aandacht besteed aan dit vraagstuk. In het minorkeuzevak Recht en Praktijk begeleiden docenten, verbonden aan het onderzoeksprogramma, studenten bij het uitvoeren van kleinschalige empirische onderzoek. Daarnaast doen verschillende onderzoekers zelf ook empirisch onderzoek, bijvoorbeeld in vorm van een linguïstische analyse van populistisch en ander politiek taalgebruik en sociaalwetenschappelijk (kwalitatief) onderzoek naar de totstandkoming van internationale regelgeving.

Het onderzoeksprogramma heeft tot inzet om de internationale en interdisciplinaire samenwerking verder uit te bouwen, alsmede het empirische onderzoek en de methodologische en theoretische reflectie daarop te versterken. Daartoe worden er onder meer internationale en interdisciplinaire onderzoeksbijeenkomsten, artikelen, bundels en monografieën, en voorstellen voor promotieonderzoek met een empirische component voorbereid. In de onderzoeksgroep is er al de nodige kennis van empirische (vooral kwalitatieve) onderzoeksmethoden beschikbaar en wordt er, zoals aangegeven, ook al empirisch onderzoek uitgevoerd. Aan de onderzoeksgroep is ~~Bert Niemeijer~~, een hoogleraar Empirische rechtssociologie verbonden. Ook zijn er onderzoekers die onderwijs geven in empirische onderzoeksmethoden, met name in de vakken Methoden van rechtswetenschappelijk onderzoek en Recht

en Praktijk. Deze onderzoekers zullen bij onderzoeksprojecten met een empirische component worden betrokken. Waar nodig, zullen deskundigen binnen of buiten de faculteit worden geraadpleegd en ook worden onderzoekers gestimuleerd om zich op dit terrein bij te scholen. In het onderzoek met een empirische component zullen onder meer de volgende vragen naar voren komen:

- Hoe kun je op basis van empirische gegevens normatieve aanbevelingen doen? Hoe verhoudt de effectiviteit van het recht zich tot andere juridische waarden?
- Hoe kan de symboolwerking van wetgeving (met name in bio-ethische kwesties) worden bevorderd?
- Wat is de verhouding tussen recht en politiek in debatten over de inhoud van het internationale recht? Hoe komt internationale regelgeving, bijvoorbeeld op het terrein van cybercrime, tot stand?
- Hoe kan historisch onrecht het beste worden geredresseerd? Op welke manier kan het beste tegemoet worden gekomen aan de belangen van de slachtoffers en andere betrokkenen?
- Hoe dient het recht te reageren op technologische ontwikkelingen, opdat een effectieve bescherming van mensenrechten, zoals het recht op privacy, wordt gewaarborgd?

Het doel van het onderzoek is niet alleen om meer inzicht te krijgen in de totstandkoming en de werking van het bestaande (nationale, Europese en internationale) recht, maar ook om na te denken over de relatie tussen de instrumentaliteit van het recht en andere juridische waarden, zoals rechtsbescherming.

Grondrechten, Regulering en de Verantwoordelijke Overheid (GRVO)

Het GRVO-programma biedt onderdak aan onderzoekers met een achtergrond in het staats- en bestuursrecht en een thematische focus op beleidsterreinen die eigen zijn aan de sociale rechtsstaat: het arbeidsrecht, de sociale zekerheid, het onderwijs en de bescherming van etnische en religieuze minderheden. De deelnemende onderzoekers bestuderen ontwikkelingen binnen deze beleidsterreinen vanuit het perspectief van de rechtsstaat, waarbij aandacht uitgaat naar de bescherming van grondrechten en naar de beginselen van democratie, legaliteit, transparantie en gelijkheid. Hoofdthema's binnen het onderzoeksprogramma zijn de bestrijding van terrorisme, de rol van wetgeving en publiekrechtelijke organisatiestructuren in de verzorgingsstaat, het discriminatieverbod en de regulering van de bijstand.

Het GRVO-programma is goed gepositioneerd om een bijdrage te leveren aan de versterking van ELS-georiënteerd onderzoek binnen de faculteit en de Nederlandse rechtswetenschap. Het programma telt meerdere onderzoekers die, al dan niet naast een juridische achtergrond, een achtergrond hebben in de rechtssociologie of in de sociale wetenschappen, waaronder politieke wetenschappen, bestuurskunde, sociologie en culturele antropologie. Van de projecten die binnen het programma worden uitgevoerd bevat een aantal al een (overwegende) ELS-component. Dit geldt voor een Veni-project over arbeid door bijstandsgerechtigden, waarbij onder meer gebruik wordt gemaakt van interviews en participerende observatie. Een ander voorbeeld is het onderzoek naar regeldruk in het onderwijs, waarbij wetgeving en beleid worden geanalyseerd aan de hand van een narratieve benadering.

Het Sectorplan biedt de kans om het gebruik van ELS verder te integreren in het GRVO-programma. Bestaande projecten (zie boven) geven een indruk van de toegevoegde waarde die een empirisch-juridische benadering kan hebben voor het onderzoek binnen het programma, waaronder op het gebied van het onderwijs- en sociale-zekerheidsrecht. In het rapport van de Nationale Stimuleringsactie ELS is 'de redzaamheid van burgers in het rechtssysteem' aangewezen als een maatschappelijk relevant thema waarbij het gebruik van ELS-methoden een duidelijke meerwaarde kan hebben.² Dit thema sluit goed aan bij verschillende onderzoeklijnen uit het programma, waaronder de toegankelijkheid van wetgeving en de bescherming van werknemers in preciaire arbeidsrelaties (zie onder). Er wordt naar gestreefd om empirisch-juridische onderzoeksmethoden deel uit te laten maken van de 'gereedschapskist' van het merendeel van de onderzoekers binnen het programma. Hoewel binnen het programma ruimte zal blijven bestaan voor doctrinair en normatief onderzoek, zullen alle onderzoekers worden gestimuleerd om te na te gaan of en hoe het gebruik van ELS-methoden een rol kan spelen in hun eigen onderzoek. Kennisuitwisseling tussen de onderzoekers (met en zonder ELS-profiel) vindt nu reeds plaats door onderzoeksbijeenkomsten en het gezamenlijk werken aan onderzoeksvoorstellen met een ELS-component. Behalve deze uitwisseling binnen het programma zullen de onderzoekers in de toekomst ondersteuning kunnen krijgen vanuit facultaire initiatieven, waaronder de ELS-Taskforce en de leerstoel Methoden van empirisch-juridisch onderzoek.

Op dit moment zijn vanuit het programma meerdere onderzoeksvoorstellen in voorbereiding voor onderzoek waarbij gebruik wordt gemaakt van ELS-methoden. Eén van deze voorstellen gaat over de effectiviteit van de handhavingmechanismen in het arbeidsrecht. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van (semi-gestructureerde) interviews met vertegenwoordigers van vakbonden. Een ander voorstel betreft de werking van algoritmen in het bestuursrecht: aan de hand van 'case studies' zal worden onderzocht hoe besluitvorming door bestuursorganen wordt beïnvloed door het gebruik van algoritmen. Door het

² N. Elbers e.a., *Nationale Stimuleringsactie Empirical Legal Studies*, Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving 2018.

openstellen van ELS-gerichte promotieplaatsen door de faculteit ontstaan nieuwe kansen om dit onderzoek te realiseren.

Law, Markets and Behavior (LMB)

Binnen het onderzoeksprogramma Law, Markets and Behavior (LMB) wordt vanuit een gemeenschappelijke visie onderzoek gedaan op diverse maatschappelijke terreinen die worden gekenmerkt door een intensieve samenhang van private en publieke belangen en -actoren. Gemeenschappelijk zijn de ambitie om met wetenschappelijk onderzoek bij te dragen aan de aanpak van knelpunten in de praktijk, en de intensieve en veelomvattende samenwerking met maatschappelijke organisaties en ondernemingen waarbinnen die bijdrage tot stand komt. LMB omvat drie onderzoekscentra: het Zuidas Instituut voor Financieel en Ondernemingsrecht (ZIFO); het Amsterdam Centre for Comprehensive Law (ACCL) en het Centre for Climate Change and Corporate Responsibility (in oprichting). Het is binnen deze centra dat de voor probleemgericht onderzoek benodigde diepgaande domeinkennis en krachtige domeinnetwerk worden onderhouden en domeingebonden kennis synergie plaatsvindt.

De ambities van LMB met betrekking tot ELS betreffen zowel de ambitie om de beheersing van empirische methoden binnen haar gelederen te mainstreamen, als de ambitie om een leidende positie binnen Europa te bereiken, een en ander in overeenstemming met de KPI's van het Sectorplan. Op het gebied van de toepassing van empirische methoden neemt het ACCL een voorhoede positie in. Binnen het ACCL bestaat jarenlange ervaring in het gebruik van kwalitatieve en kwantitatieve methodes en de samenwerking binnen interdisciplinaire onderzoeksgroepen, en wordt in A-LAB verband intensief samengewerkt met onderzoekers van het NSCR. Het onderzoek binnen het ZIFO is tot dusver traditioneler, het Centre for Climate Change and Corporate Responsibility zal van meet af aan mede gebruik maken van empirische methoden.

LMB maakt deze interne diversiteit tot haar kracht door enerzijds de beschikbare empirische ervaring en expertise intern te delen ('mainstreamen') en anderzijds te focussen op sterkte punten binnen het bestaande trackrecord ('leidende positie'). Het beoogde eindpunt na zes jaar Sectorplan is dat binnen alle drie onderzoekscentra het gebruik van empirische methoden tot de methodologische gereedschapskist behoort, en dat in elk geval het ACCL op Europees niveau een leidende positie heeft verworven, hopelijk ook de andere centra. De precieze weg naar dat eindpunt zal stap voor stap worden afgelegd. Zij vereist eerder maatwerk en het grijpen van zich voordoende kansen – zowel op het punt van het aangaan van samenwerkingen, het verkrijgen van financiering, als het aan zich binden van talentvolle onderzoekers – dan dat de zesjarige route naar dat doel onderwerp zou kunnen worden gemaakt van een gedetailleerde planning.

Op de eerst te zetten stappen bestaat uiteraard al wel voldoende zicht. Zo ligt voor het ZIFO als eerste stap het gebruik van kwalitatieve methoden zoals expertmeetings voor de hand, mede omdat dit nauw aansluit bij de binnen het ZIFO gevestigde traditie van debatmiddagen met de maatschappelijke partners van het ZIFO en andere deelnemers uit de praktijk. In het kader van het op te richten '*Amsterdam Behavioral Law & Economics Lab*' (zie hierna) zal worden getracht ook bij het ZIFO kwantitatieve methoden te introduceren. Voor het ACCL lijken momenteel goede kansen te liggen in de samen met het NSCR opgestarte onderzoekslijn op het gebied van Restorative Justice, in verband met mogelijkheden tot financiering op basis van Europese onderzoekssubsidies zoals het recent gehonoreerde FAIRCOM project met betrekking tot de slachtoffers van seksueel geweld. De voornaamste inhoudelijke vernieuwing die hier wordt nagestreefd laat zich samenvatten als het exploreren van het potentieel van Restorative Justice gedachtegoed en -interventies voor andere terreinen dan het strafrecht, zoals het administratief recht en verschillende civielrechtelijke terreinen waarin sprake is van niet-opzettelijke schadeveroorzaking zoals

verkeersongevallen en medische fouten. Het Centre for Climate Change and Corporate Responsibility zal zich van meet af aan richten op het internationale discours. Voor het gehele onderzoeksprogramma LMB zal verdere methodologische vernieuwing worden gezocht in het samen met Behavioral Economics onderzoekers van de School of Business & Economics van de VU op te zetten '*Amsterdam Behavioral Law & Economics Lab*', waarmee onder andere wordt beoogd voor nieuwe juridische onderzoeksdomeinen (vaak voor het eerst) experimenteel en kwantitatief onderzoek mogelijk te maken – een initiatief dat zich niet beperkt tot onderzoekers van LMB maar ook deelname vanuit andere onderzoeksprogramma's van de faculteit beoogt te realiseren.